

VÝZKUM POSTOJŮ CÍLOVÉ SKUPINY K LIDSKÝM PRÁVŮM A PRÁVŮM OHROŽENÝCH MENŠIN

30. srpna 2021

M E D I A N

zpracováno pro

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Norway
grants

metodologie

velikost vzorku	CS 15-30 let N= 1008 CS 21-36 let N= 1004 Srovnávací skupina (analogická s výzkumem z r. 2014) N= 1343
termín dotazování	2. – 14. července 2021
metoda sběru dat	online dotazování na panelu respondentů (CAWI)
reprezentativita	výzkum je reprezentativní pro populaci daných cílových skupin podle základních sociodemografických proměnných (pohlaví, věku, kraje a velikosti místa bydliště)
realizátor a zadavatel	nezávislý výzkum realizuje společnost MEDIAN, s.r.o. (člen SIMAR) exklusivně pro Ministerstvo pro místní rozvoj

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

o výzkumu

Výzkum postojů cílové skupiny k lidským právům a ohroženým menšinám je součástí aktivit Ministerstva pro místní rozvoj ČR, projektu Místo pro všechny – budování prostoru pro vzájemné soužití, který se zaměřuje na osvětu mezi cílovou skupinou mladých lidí o problematice lidských práv, rasismu, diskriminace či násilí z nenávisti. Tento výzkum navazuje na předchozí dotazníkové šetření k dané problematice, realizované v roce 2014.

Dotazníkové šetření bylo realizováno na dvou cílových podskupinách – a to reprezentativním vzorku populace ČR ve věku 15 – 30 let a ve věku 21-36 let metodou CAWI na online panelu společnosti Median. Srovnání s výzkumem z roku 2014 bylo provedeno na stejně definované skupině respondentů, s adekvátním věkovým posunem (15-25 let v roce 2014, 21-31 let v současném výzkumu). Tito respondenti byli vybráni z obou hlavních cílových skupin projektu, pokud svým věkem spadali do uvedeného rozmezí, struktura respondentů byla následně dovážena, aby odpovídala struktuře z roku 2014.

Výzkum se tematicky zaměřuje na následující oblasti:

- Experimentální otázky, které zjišťují, zda jsou různé situace hodnoceny stejně nebo odlišně, pokud je zmíněna etnicita nebo náboženství aktéra;
- Osobní a zprostředkované zkušenosti s příslušníky menšin;
- Vnímání obsahu pojmu násilí z nenávisti;
- Vztah k jednotlivým skupinám ve společnosti (hodnocení soužití, dostatku informací, vnímání při osobním a veřejném kontaktu, hodnocení jejich postavení v ČR);
- Vnímání kampaně Hate Free;
- Postoje k otázkám lidských práv, z nichž se odvozuje klíčový indikátor – podíl osob z cílové skupiny s pozitivním vztahem k lidským právům.

struktura vzorku CS 15-30 let

Pohlaví

Muž	51,2
Žena	48,8

Věk

15-20 let	30,4
21-25 let	32,2
26-30 let	37,4

Vzdělání (dosažené)

základní	28,1
vyučen/ střední bez maturity	11,3
střední s maturitou	41,5
vysokoškolské	19

Velikost místa bydliště

Do 999 ob.	16,1
1 000 až 4 999 ob.	19,8
5 000 až 19 999 ob.	19,3
20 000 až 99 999 ob.	22,4
100 000 a více ob.	22,4

Kraj

Praha	12,1
Středočeský kraj	12,2
Jihočeský kraj	5,9
Plzeňský kraj	5,3
Karlovarský kraj	2,7
Ústecký kraj	7,7
Liberecký kraj	4,2
Královéhradecký kraj	5,3
Pardubický kraj	5
Vysočina	5
Jihomoravský kraj	11,4
Olomoucký kraj	5,9
Zlínský kraj	5,5
Moravskoslezský kraj	12

Pozn.: Struktura ve váženém datovém souboru

struktura vzorku CS 21-36 let

Pohlaví

Muž	51,2
Žena	48,8

Věk

21-25 let	28,2
26-30 let	32,8
31-36 let	39,1

Vzdělání (dosažené)

základní	5,3
vyučen/ střední bez maturity	21,4
střední s maturitou	45,6
vysokoškolské	27,7

Velikost místa bydliště

Do 999 ob.	14,6
1 000 až 4 999 ob.	19,8
5 000 až 19 999 ob.	18,9
20 000 až 99 999 ob.	22,5
100 000 a více ob.	24,3

Kraj

Praha	13,5
Středočeský kraj	12,1
Jihočeský kraj	5,7
Plzeňský kraj	5,3
Karlovarský kraj	2,6
Ústecký kraj	7,2
Liberecký kraj	4
Královéhradecký kraj	5,1
Pardubický kraj	4,9
Vysočina	4,9
Jihomoravský kraj	11,7
Olomoucký kraj	5,8
Zlínský kraj	5,3
Moravskoslezský kraj	11,8

Pozn.: Struktura ve váženém datovém souboru

struktura srovnávací skupiny 21-31 let

<u>Pohlaví</u>		*	<u>Kraj</u>	
Muž	51,2		Praha	11,6
Žena	48,8		Středočeský kraj	12,2
			Jihočeský kraj	6,1
			Plzeňský kraj	5,5
			Karlovarský kraj	2,9
			Ústecký kraj	7,9
			Liberecký kraj	4,1
			Královéhradecký kraj	5,3
			Pardubický kraj	4,9
			Vysočina	4,9
			Jihomoravský kraj	11
			Olomoucký kraj	6,1
			Zlínský kraj	5,6
			Moravskoslezský kraj	11,7

<u>Věk</u>		<u>Velikost místa bydliště</u>	
21-26 let	48,5	Do 4 999 obyvatel	39,1
		Od 5 000 do 99 999 obyvatel	41,4
27-31 let	51,5	100 000+ obyvatel	19,5

Pozn.: Struktura ve váženém datovém souboru kromě * vzdělání, na které se nevážilo, stejně jako v r. 2014

shrnutí hlavních závěrů

Pozitivnější celkový postoj k menšinám vykazuje mladší cílová skupina 15-30 let. Rozdíl je viditelný ve většině sledovaných témat. Také můžeme mluvit o tom, že u cílové skupiny z roku 2014 došlo k **pozitivnímu posunu v uvědomělosti**, co se týká **rasismu a informovanosti o násilí z nenávisti**.

- Díky měření pomocí škály **moderního rasismu** jsme zjistili, že **nejvíce se u mladých projevuje rasismus v průměru vůči Romům**, dále **Rusům** a na **třetím místě muslimům**. **Nejpozitivněji** v tomto ukazateli vychází **Vietnamci**, kteří jsou **zároveň menšinou s obecně nejpozitivnějším vnímáním**. Společně s Vietnamci vychází na škále moderního rasismu jako spíše pozitivně vnímaní také trans lidé a Ukrajinci, dále i lesby a gayové. Nejpozitivněji k menšinám přistupují vysokoškolsky vzdělaní mladí lidé.
- **Sociální distance**, tedy vyjádření toho, do jaké míry připadá mladým lidem přijatelné mít danou menšinu ve svém každodenním okolí (od postu starosty po rodinného příslušníka nebo dárce krve) **ukazuje podobné rozložení sympatií**. **Na prvním místě** s nejnižší průměrnou sociální distancí **jsou lesby a gayové**, následovaní **Vietnamci**. Tendenci **distancovat se nejvíce** mají mladí na **prvním místě vůči Romům** a na **druhém místě vůči muslimům**.

shrnutí hlavních závěrů

- Také při **hodnocení soužití** jsou **nejhůře hodnocenou menšinou Romové**, po nich **bezdomovci** a třetí **Muslimové**. Naopak **nejpozitivněji** mladí lidé hodnotí soužití se **židy, Vietnamci a důchodci** – z naprosté většiny jako bezproblémové. **Hodnocení soužití s Romy je pozitivnější u mladých, kteří mají nižší vzdělání.**

Romové jsou menšinou nejvíce zatíženou negativním vnímáním.

- **Postoj k nim se v čase celkově mírně zlepšil.** Nadále ale platí, že **v situacích, kdy poměříme** vysloveně postoje k Romům vs. k blíže nespecifikovaným lidem, Romům jsou **navrhovány přísnější tresty** či jsou jejich případy vnímány s výrazně menší shovívavostí. **Nejsilnější negativní postoje se objevují u příkladů, které souvisí s hoaxy kolujícími ve veřejném prostoru.** Typicky např. u případu **sociálně znevýhodněné matky trojčat, které má či nemá být přiznána jednorázová podpora** nebo v příkladu s **pronájmem bytu pro početnější rodinu.**
- **Pozitivní posun vnímání Romů** ale můžeme alespoň **částečně pozorovat právě u vnímání hoaxů.** Mladí lidé **věří hoaxům mířeným na Romy méně než v roce 2014.** **Velká část mladých však na hoaxy odpovídá, že neví, zda jsou pravdivé nebo ne.** Nelze tedy jednoznačně říci, že by většina hoaxům nevěřila.

shrnutí hlavních závěrů

Ačkoli bychom na základě rešerše mohli předpokládat, že **častější setkávání s Romy bude implikovat empatičtější náhled na ně**, ukazuje se, že **tyto proměnné spolu přímo nesouvisí**. Jako **nejvýznamnější se u postojů k Romům i celkově menšinám projevuje efekt věku, případně zástupný efekt pohlaví a vzdělání**.

U **vnímání zločinů z nenávisti** došlo oproti roku 2014 ke **změnám postojů**, které však **nemají jednoznačný směr**. **Výrazně narostl podíl lidí, kteří si myslí, že oběti si za napadení nemohou samy o 17 %**, např. způsobem oblékání.

- **Přibylo mladých, kteří si myslí, že verbální projevy jsou srovnatelně závažné jako fyzické napadení**.

Kampaň **Hate Free** **znají 2/5 obou cílových skupin**, desetina ji zná dobře, **nejčastěji ze sociálních sítí**. Kampaň je **vnímána převážně pozitivně**.

V otázce týkající se **odškodnění nedobrovolně sterilizovaných Romských žen** existuje **nejsilnější podpora** respondentů pro **nápravu porušování lidských práv**. Obdobný postoj sledujeme i u otázky týkající se **zrovnoprávnění gayů a leseb a umožnění adopce dětí homosexuálním párům**.

Z celkového hlediska **splnilo 71 % respondentů cílové skupiny 15-30 let podmínky** k tomu, aby **mohli být označeni za osoby s pozitivním přístupem k problematice lidských práv**. Ve skupině **21-36 let je to 64 %**.

Norway
grants

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

POSTOJE K VIETNAMCŮM

shrnutí | postoje k Vietnamcům

Postoj k příslušníkům Vietnamské menšiny je zcela opačný než ke zbylým dotazovaným skupinám.

V experimentálních otázkách zjišťujeme, že **mladí lidé** Vietnamcům sice neměří stejným metrem jako ostatním, ale naopak **jsou k nim, jako k jediné skupině, z většiny shovívavější**. Platí to v příkladu s krácením daní i v příkladu s neomluvenými hodinami ve škole, kde respondenti navrhovali méně přísné postihy pokud posuzovali Vietnamce, než v bezpříznakové variantě.

Na škále měřící **snášenlivost a další postoje k daným skupinám** si **Vietnamci stojí také lépe než ostatní sledované skupiny**. Polovina mladých mezi 15-30 lety má za to, že život Vietnamců v ČR je komplikovaný. U starší věkové skupiny 21-36 let je to mírně přes polovinu. U ostatních zjišťovaných postojů panuje u mladých lidí vůči Vietnamcům nejmenší předpojatost. **Z dotazovaných skupin vadí nejméně mladým, ať už jde o požadavky na rovná práva nebo pozornost v médiích.**

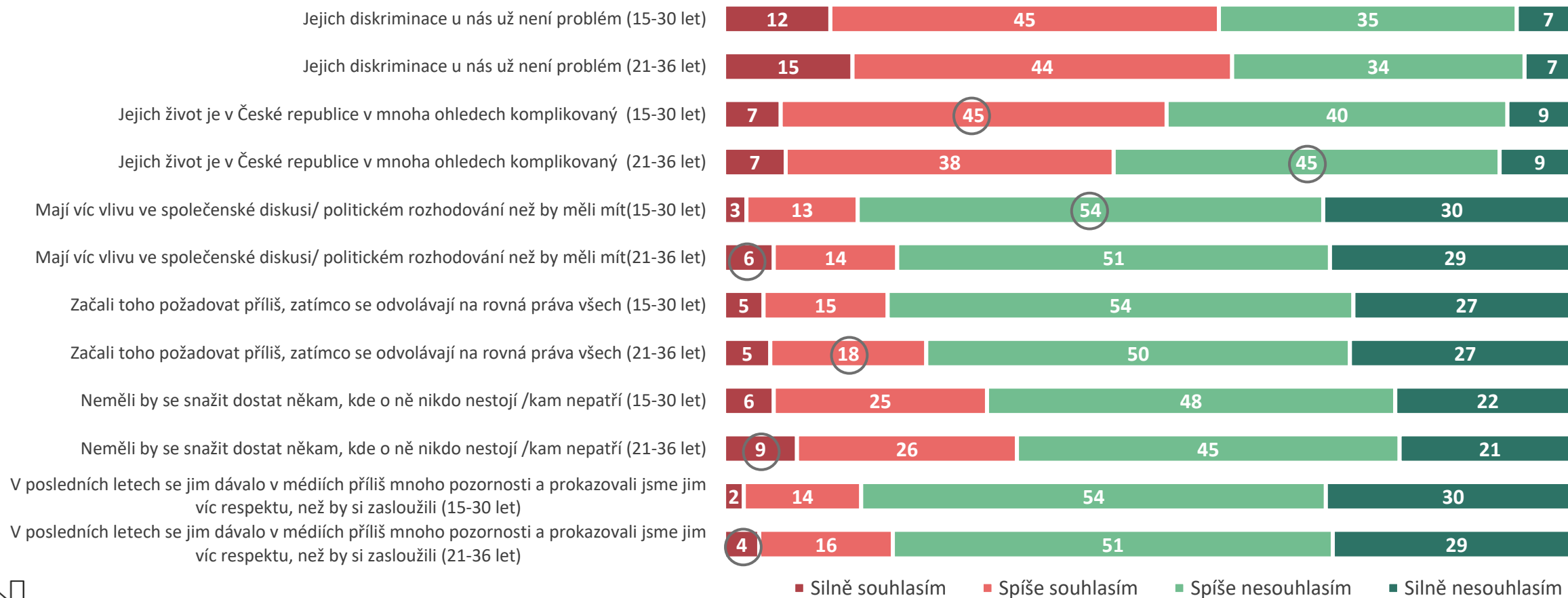
Díky korelační analýze jsme zjistili, že **jediné, co negativně ovlivňuje sociální distanci specificky vůči Vietnamcům je tendence k ekologickému smýšlení a spotřebě, částečně i autoritářské názory a anomie**. Autoritářství a anomie ale působily negativně i u většiny dalších skupin.

korelační analýza | ekologické postoje

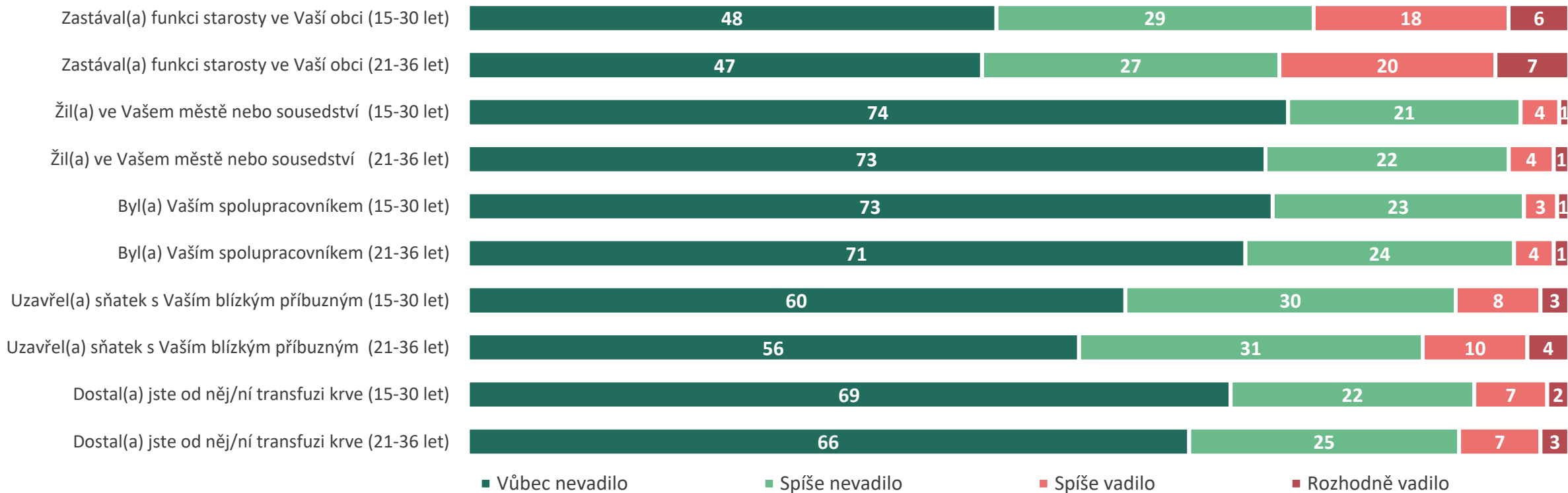
	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Vědomě se snažím recyklovat	0,194	0,165	0,165	-0,215	0,102	0,145	0,165
Příliš mnoho se zabýváme životním prostředím *	-0,172	-0,130	-0,140	-0,175	-0,105	-0,087	-0,137
Jsem připraven(a) dělat životněstylové kompromisy ve prospěch životního prostředí	0,230	0,229	0,195	0,253	0,188	0,230	0,221
Jsem ochoten(a) zaplatit více za ekologicky přijatelné produkty	0,223	0,227	0,184	0,218	0,129	0,168	-0,171
Dělám si starosti kvůli znečištění a nahromadění zplodin z automobilů	0,183	0,165	0,131	0,168	0,101	0,124	-0,165
Lidé mají povinnost recyklovat produkty	0,173	0,138	0,135	0,160	0,087	0,131	-0,162
Stav našeho životního prostředí je velmi vážný	0,126	0,103	0,116	0,177	0,072	0,095	-0,130
Vyhledávám výrobky které nepoškozují životní prostředí	0,120	0,151	0,106	0,196	0,110	0,120	-0,079

* obrácené barevné rozlišení kvůli negativně formulovanému výroku

modern racism scale | Vietnamci

sociální distance | Vietnamci

POSTOJE K ROMŮM

shrnutí | postoje k Romům

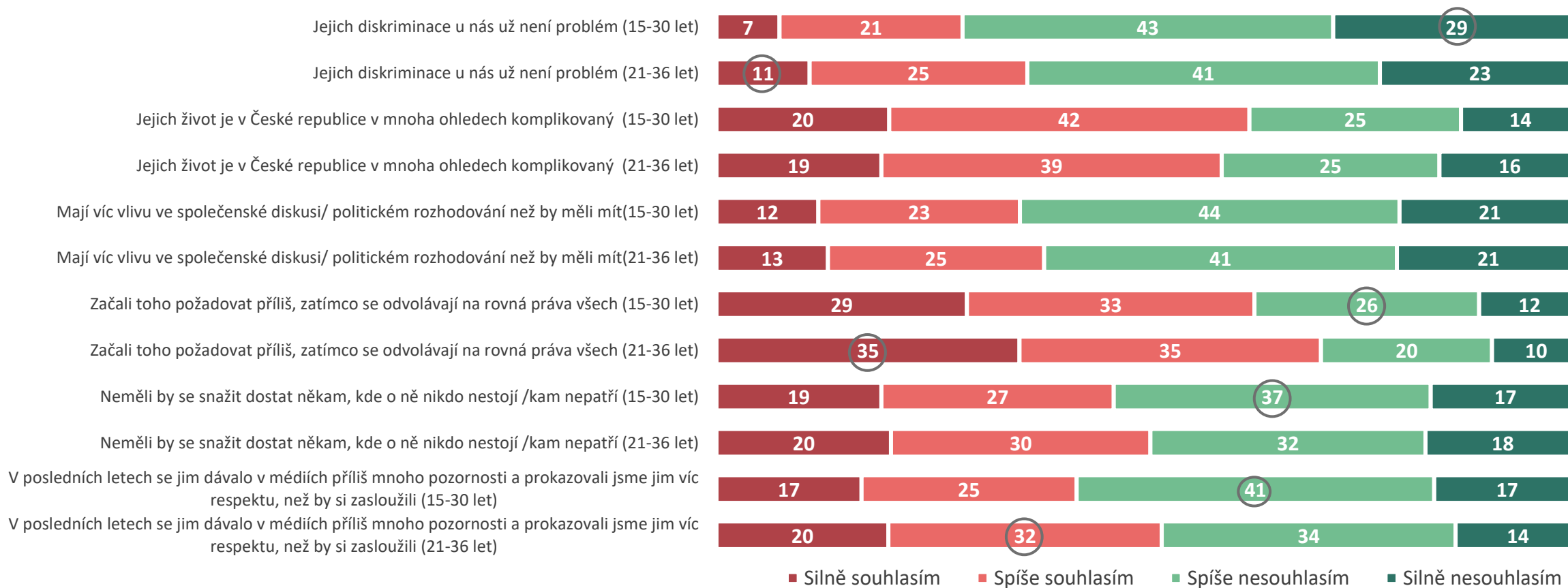
Postoje k Romům se ve srovnání s rokem 2014 částečně posunuly k pozitivním. Stále ale platí, že celkově jsou Romové ve srovnání s ostatními skupinami vnímáni silně negativně.

Generační rozdíly v pohledu na Romy jsou velmi viditelné. Např. s posledním výrokem týkajícím se mediální pozornosti nesouhlasí 72 % lidí ve věku od 15 do 19 let, ale jen 41 % ve věku 31 až 36 let. **S tím, že je život Romů v ČR komplikovaný souhlasí zejména v mladší skupině častěji muži než ženy.**

V experimentálních otázkách se projevil opačný trend než u Vietnamců. **Romům mladí lidé také neměřili stejným metrem.** V tomto případě ale odpovědi ukazují na **negativnější náhled**, pokud v modelových situacích figurují Romové.

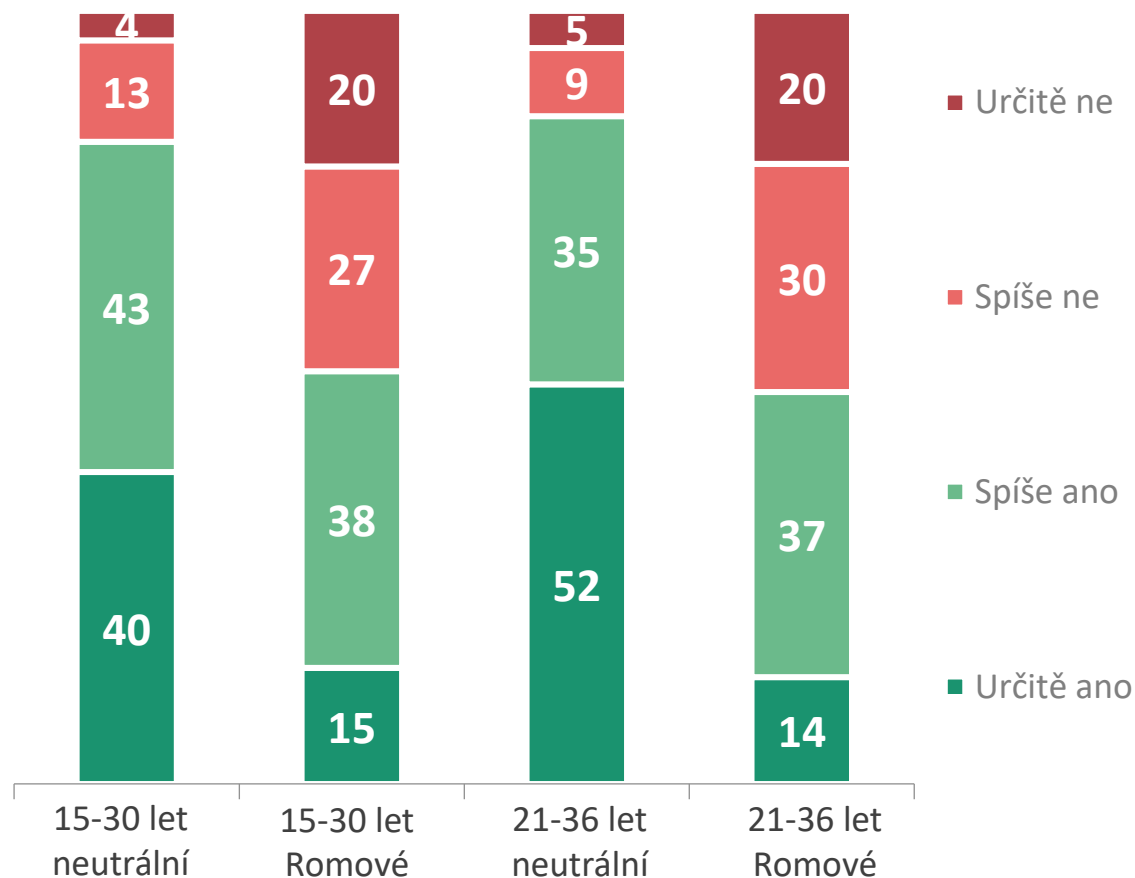
Mezi lety 2014 a 2021 vidíme sice posun, kdy menší podíl mladých lidí vnímá situace s Romy negativně, je třeba ale brát v úvahu skutečnost, že celkově se stejně posunuly i bezpříznakové varianty a vzájemný rozdíl bezpříznakové varianty a Romů do značné míry přetrvává.

modern racism scale | Romové

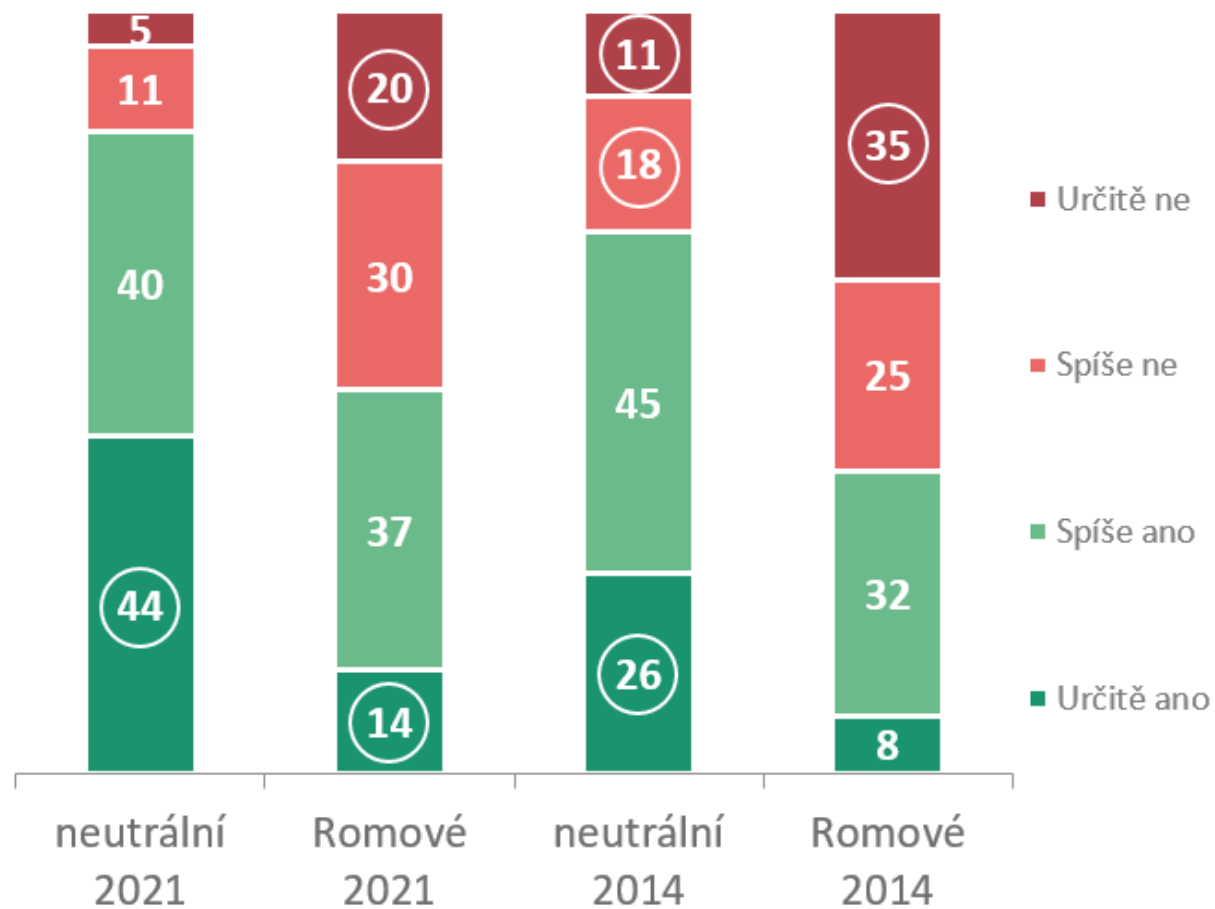
experimentální otázka | příspěvek pro trojčata

porovnání cílových skupin

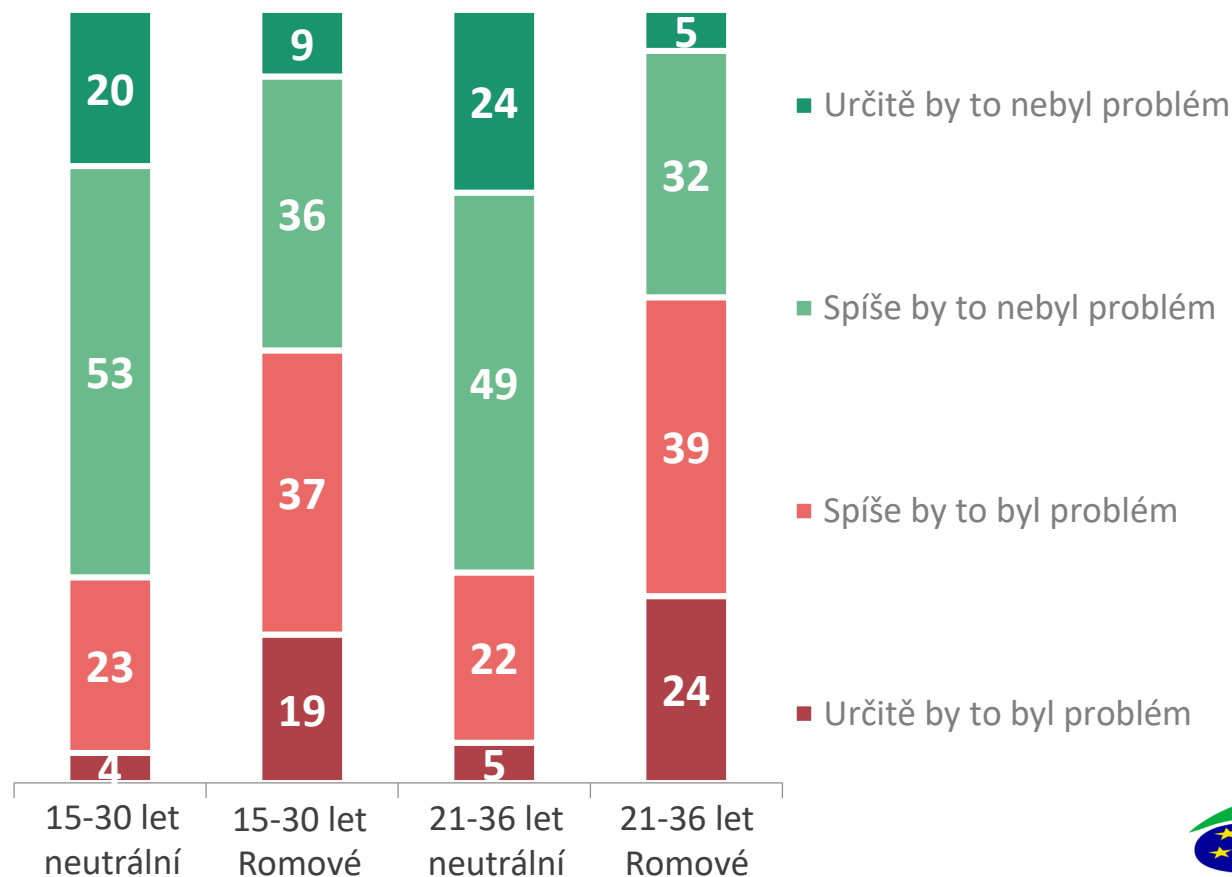
experimentální otázka | příspěvek pro trojčata

porovnání etap

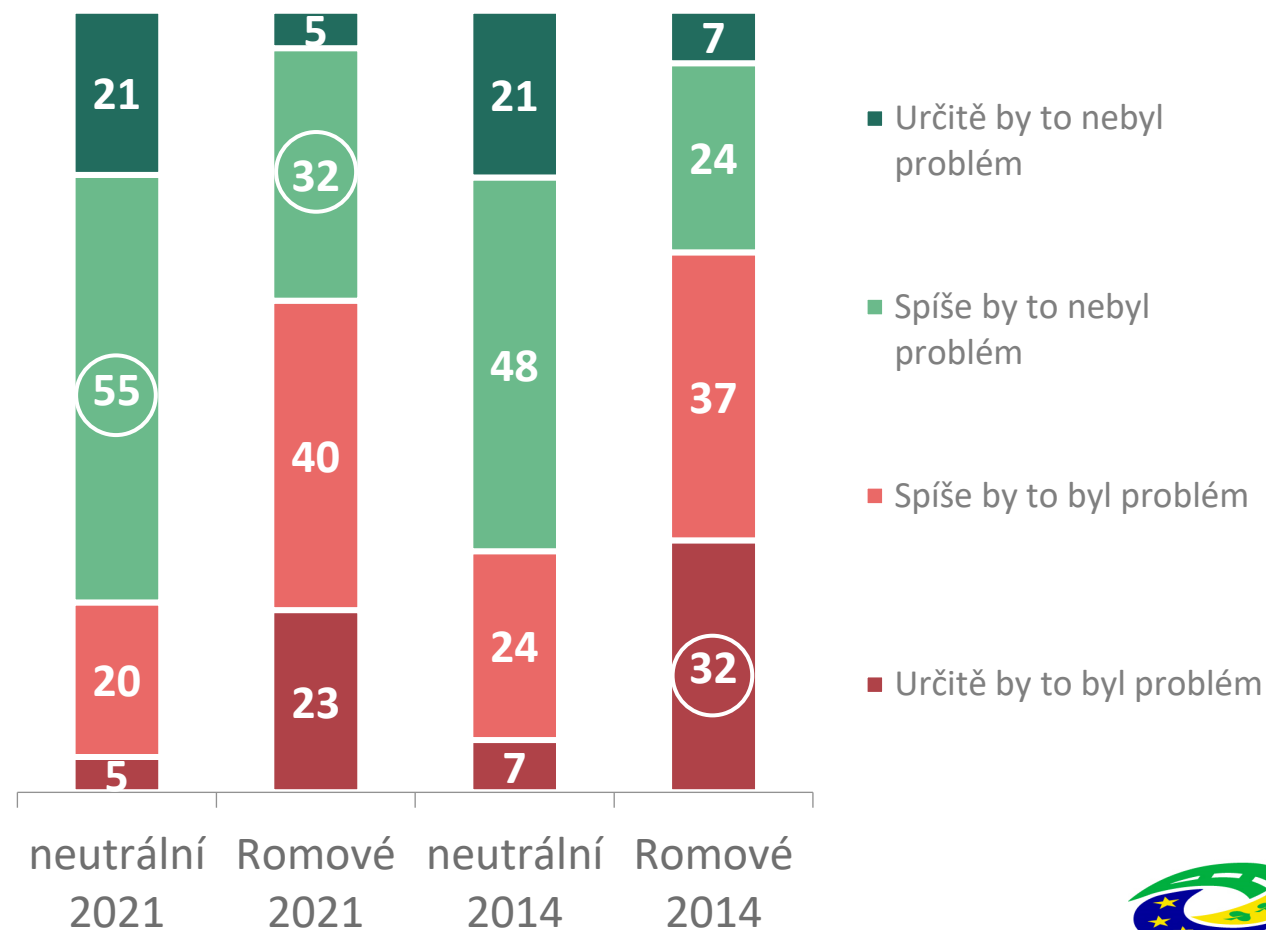
experimentální otázka | pronájem bytu

porovnání cílových skupin

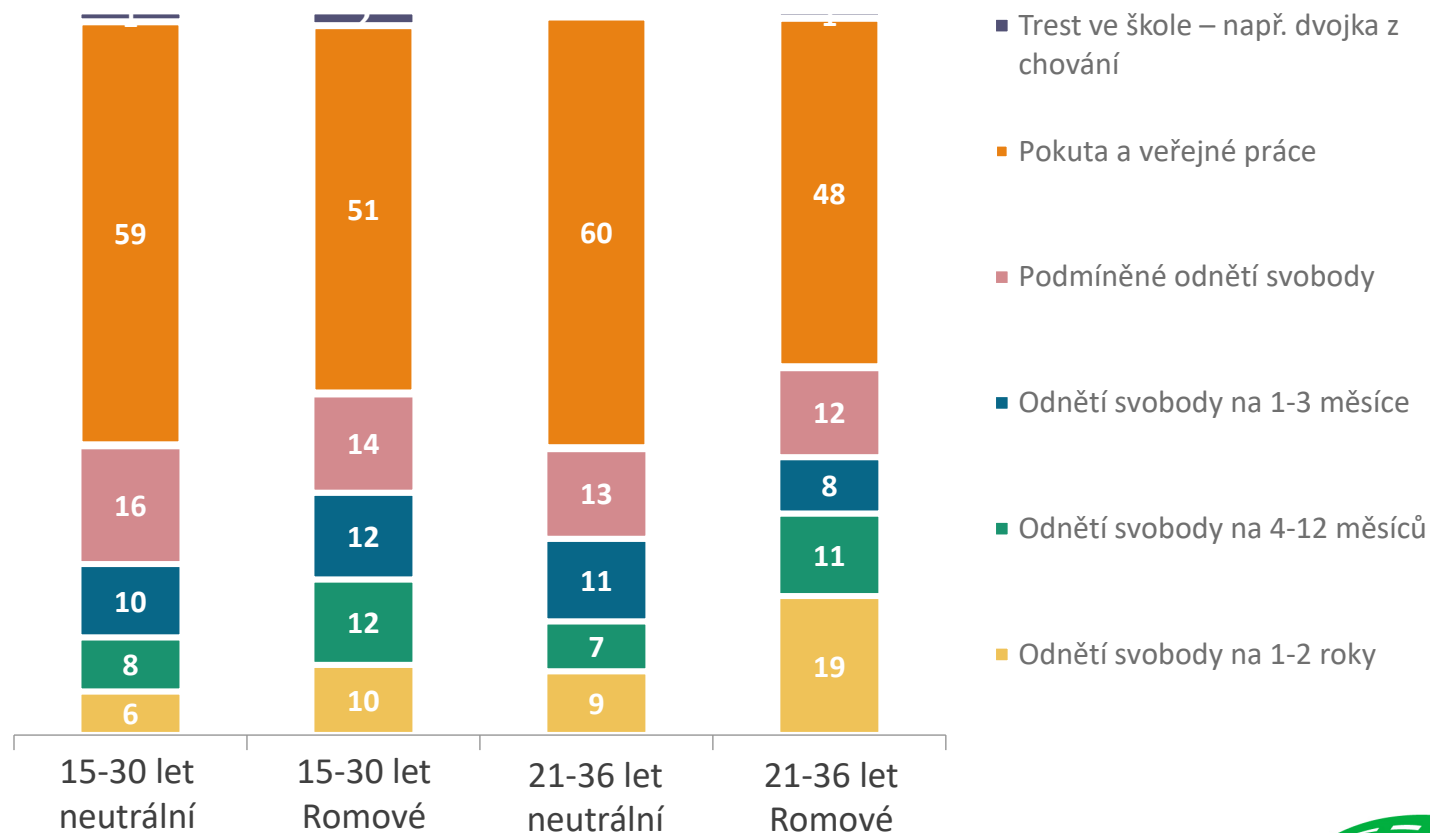
experimentální otázka | pronájem bytu

porovnání etap

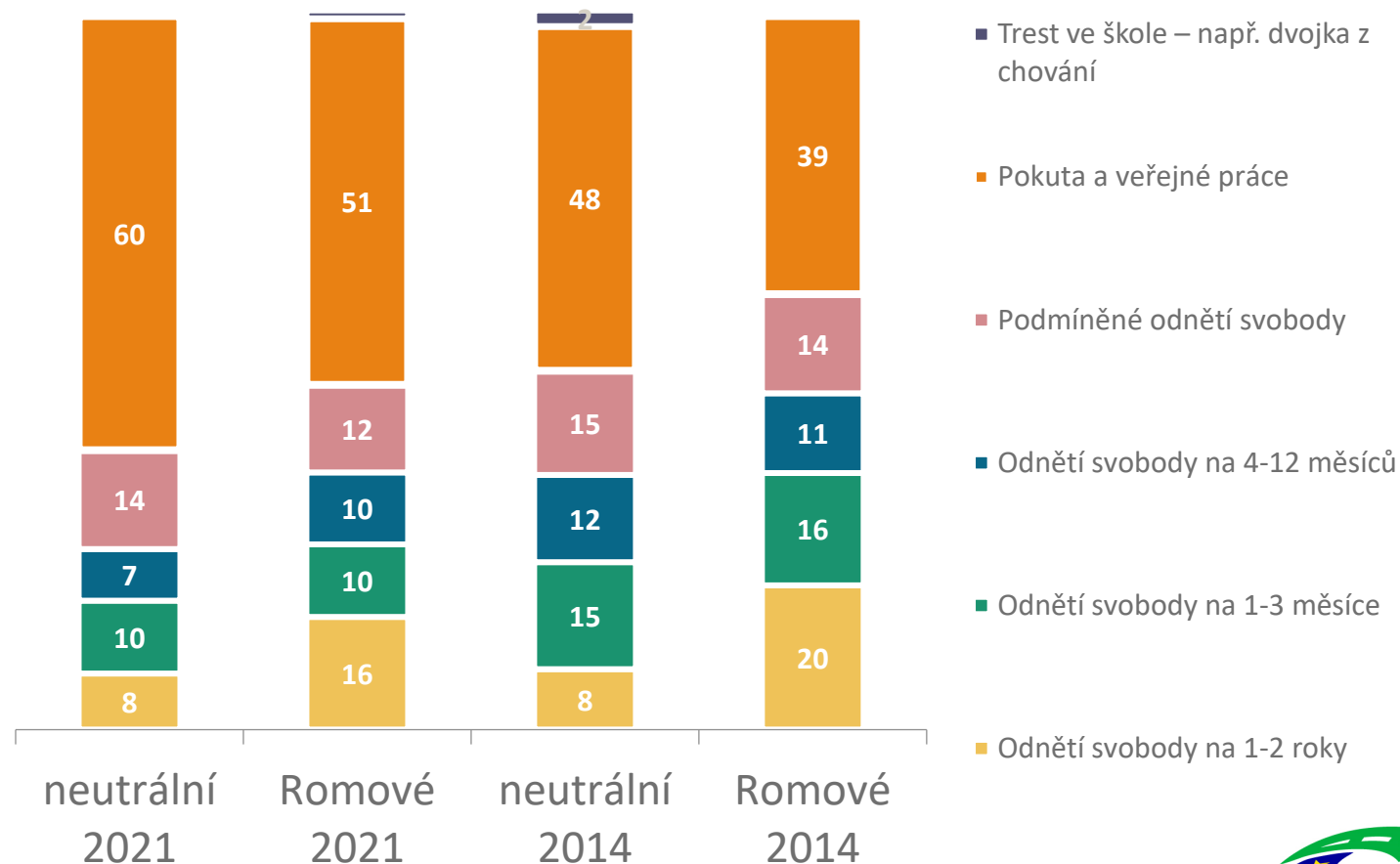
experimentální otázka | vykradení trafiky

porovnání cílových skupin

experimentální otázka | vykradení trafiky

porovnání etap

hodnocení soužití | Romové

U Romů došlo k výrazné změně pohledu na vzájemné soužití. Od roku 2014 došlo zejména k posunu z kategorie „Velmi problémové“ do „Spíše problémové“.

Nejpozitivněji hodnotí soužití s Romy **mladí lidé s nižším vzděláním**. Čím nižší vzdělání, tím **pozitivnější souhrnné hodnocení**. V povaze a intenzitě kontaktů s Romy se od sebe cílové skupiny výrazně nelišily. Téměř polovina mladých lidí z obou cílových skupin se potkává s Romy zřídka, pro necelou polovinu také platí, že mají Romy mezi známými či spolužáky.

Přes dvě pětiny mladých potkává Romy pravidelně a čtvrtina má Romy v okruhu svých přátel. V mladší cílové skupině 15-30 let mají mezi Romy přátele nejčastěji vyučení nebo středoškoláci bez maturity, nejméně potom vysokoškoláci. Pravidelné setkávání s Romy uváděli nejčastěji obyvatelé Karlovarského, Královehradeckého a Ústeckého kraje.

Ze starší cílové skupiny 21-36 let mají **v okruhu přátel Romy** opět nejméně vysokoškoláci.

Od roku 2014 se významně zvětšila skupina, která Romy potkává jen zřídka. Zároveň ale **významně narostl podíl mladých, kteří mají Romy mezi svými známými a spolužáky**, a i těch, **kterí se s Romy přátelí**. Aktuálně ve skupině 2021 se s Romy potkávají pravidelněji ženy, muži přitom častěji uvedli, že se s nimi setkávají zřídka. **V okruhu přátel mají Romy nejčastěji lidé se základním vzděláním**.

hodnocení soužití | porovnání etap

shrnutí | lidská práva Romů

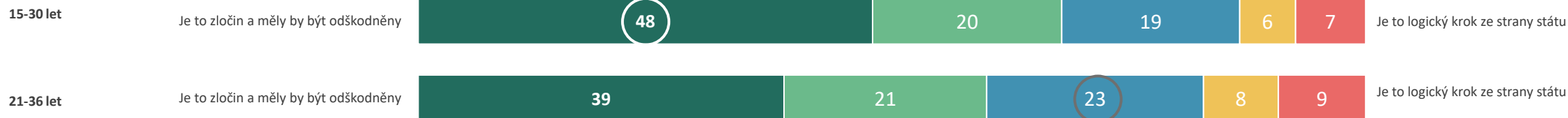
Z otázek, řešících **lidská práva** se mladí lidé celkově **nejempatičtěji ze všech případů stavěli k případům nedobrovolné sterilizace romských žen**. Pro **odškodnění** by v tomto případě bylo **více než dvě třetiny mladší cílové skupiny** a téměř **dvě třetiny starší cílové skupiny**.

Na **automatické posílání romských dětí do zvláštních škol**, ačkoli nejsou tyto děti hendikepované, měli mladí lidé zhruba **z třetiny názor, že na školu nejsou tyto děti dostatečně připravené**. Tato otázka patřila na konec žebříčku. Tedy mladí lidé zaujmají vůči Romům v této situaci poměrně málo empatický postoj.

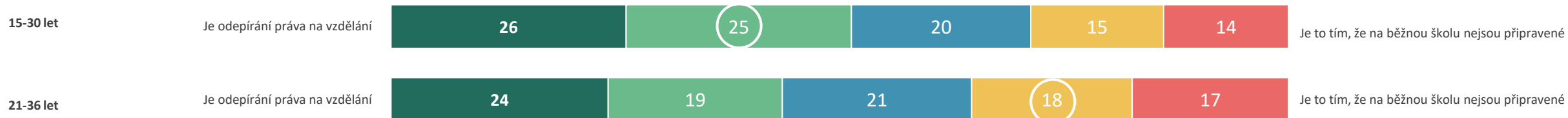
- **Polovina z mladší věkové skupiny** považovala tento postup **za odpírání práva na vzdělání**, u **starší věkové skupiny** to byl nižší podíl, a to **dvě pětiny**.

lidská práva | Romové

LP01A. Romské ženy byly v Československu (později v ČR), někdy nedobrovolně sterilizovány (tzn. bez jejich skutečného informovaného souhlasu jim byly trvale přerušeny reprodukční schopnosti).

LP01B. Romské děti jsou v České republice automaticky posílány do speciálních škol, přestože nemají žádný mentální ani fyzický hendikep.

NÁSILÍ Z NENÁVISTI

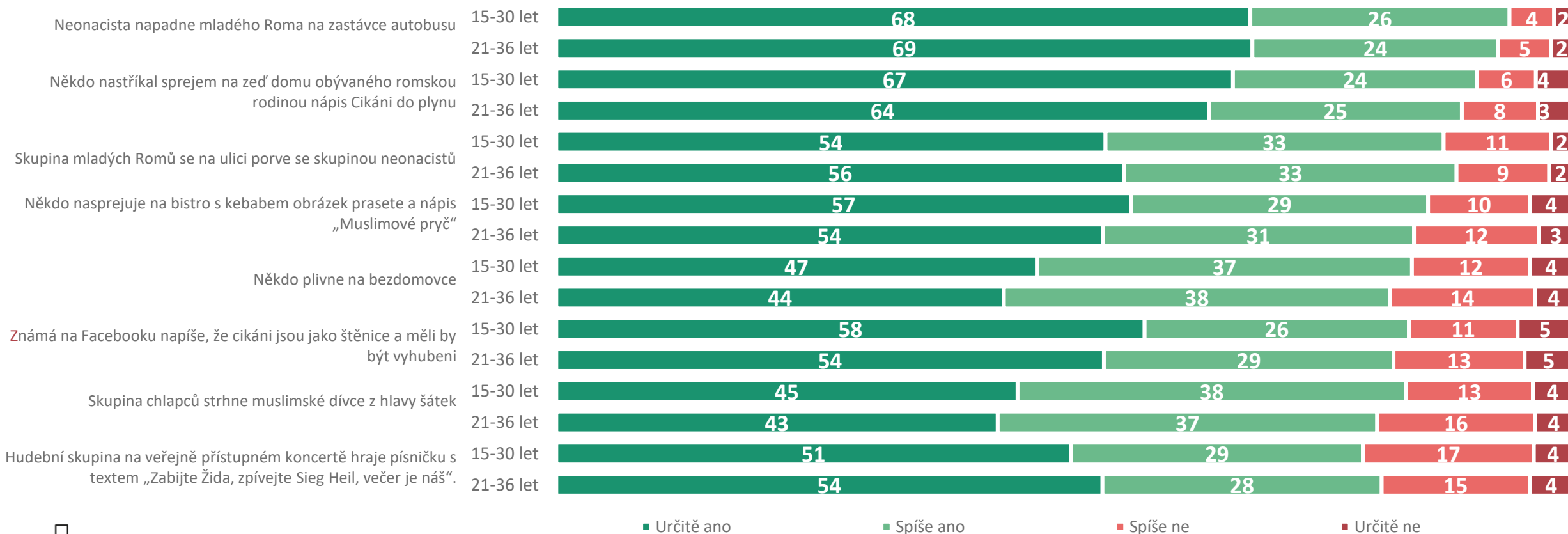
shrnutí | změny vnímání násilí z nenávisti

Za násilí z nenávisti je stále téměř jednoznačně považováno, pokud neonacista napadne mladého Roma na zastávce autobusu, kde prakticky nedošlo oproti roku 2014 ke změně. Naopak druhá položka nejčastěji považovaná za násilí z nenávisti, a to **nápis “Cikáni do plynu” na domě romské rodiny, zaznamenala oproti předchozímu výzkumu nárůst podílu těch, kdo takový akt jednoznačně považují za násilí z nenávisti (z 57 % na 64 %)**. Za násilí z nenávisti je také téměř 9/10 osob z cílové skupiny považována **rvačka mezi Romy a neonacisty**, v podstatě beze změny oproti výzkumu z roku 2014.

Naopak **akty ve “středním pásmu”**, tedy stále většinou vnímané jako násilí z nenávisti, ale s výraznějším podílem těch, kdo je za násilí z nenávisti nepovažují – tedy **plivnutí na bezdomovce, přirovnání Romů ke štěnicím ve statusu na FB, či neonacisticky zaměřené texty na veřejném koncertě, doznaly oproti roku 2014 nárůst podílu těch, kteří je jednoznačně považují za násilí z nenávisti**.

U situace, kdy **Rom napadne a okrade taxikáře**, došlo k **nárůstu** těch, kdo ji za **násilí z nenávisti nepovažují** – i to potvrzuje celkový trend, který vidíme v této otázce, a tedy, že **povědomí o tom, co je násilí z nenávisti, se u cílové skupiny alespoň dílčím způsobem zvýšilo**.

násilí z nenávisti I

Určitě ne
**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

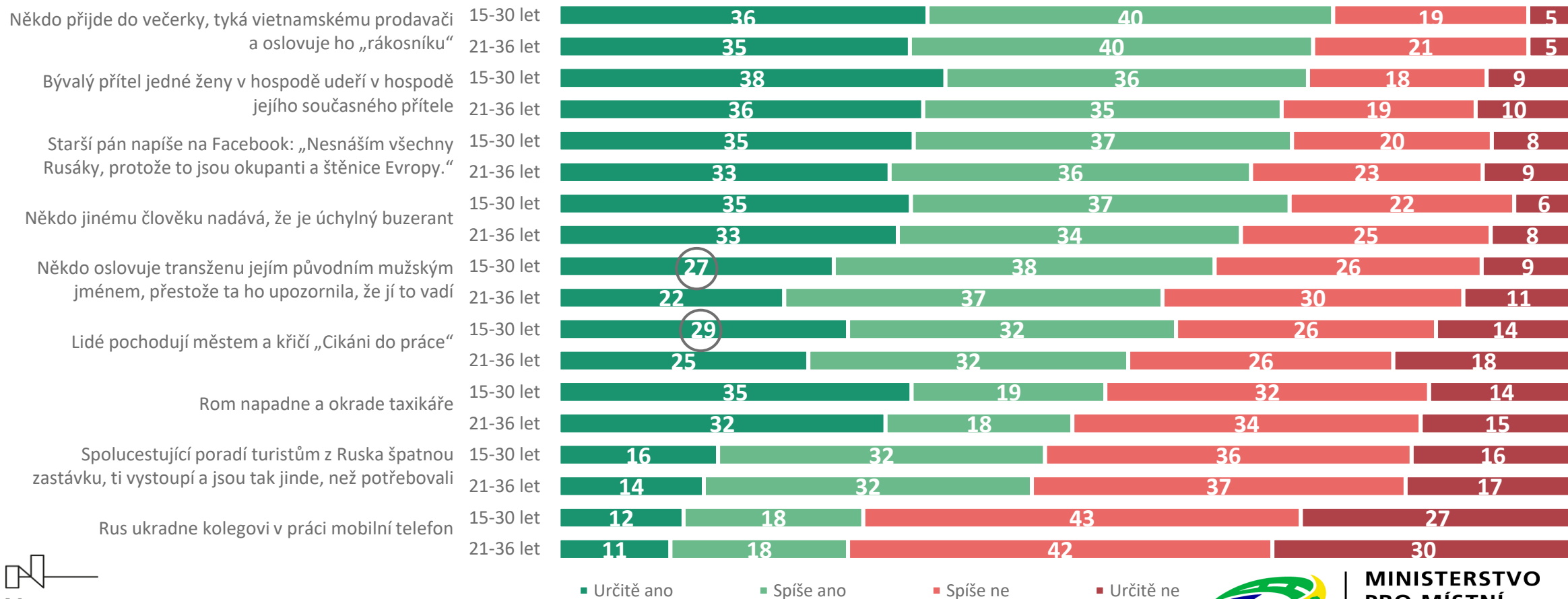
MEDIAN

30

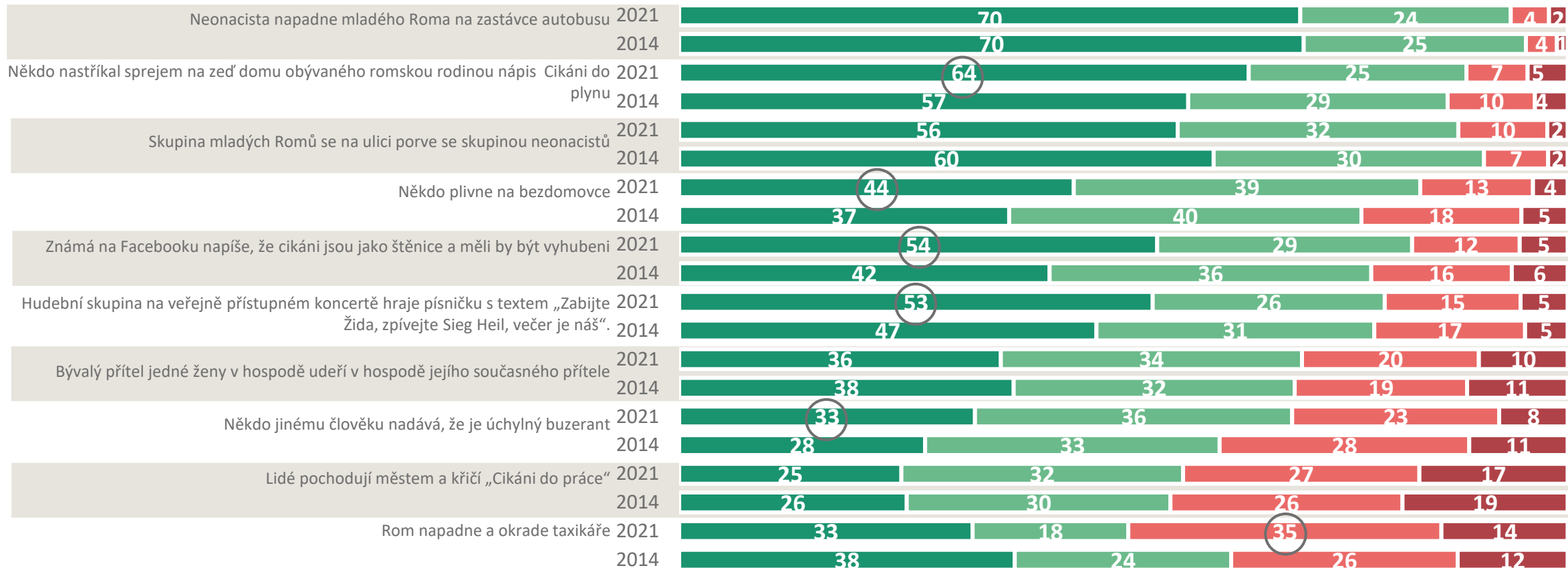
M8. Je podle Vás projevem násilí z nenávisti, když ...

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

násilí z nenávisti II

násilí z nenávisti | porovnání etap

■ Určitě ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Určitě ne

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Norway
grants

M8. Je podle Vás projevem násilí z nenávisti, když ...

2021 N = 1343, 2014 N = 1000; graf zobrazuje údaje v %

ONLINE PROSTOR, RASISMUS A NENÁVISTNÉ PROJEVY

shrnutí | online prostor, rasismus a nenávistné projevy

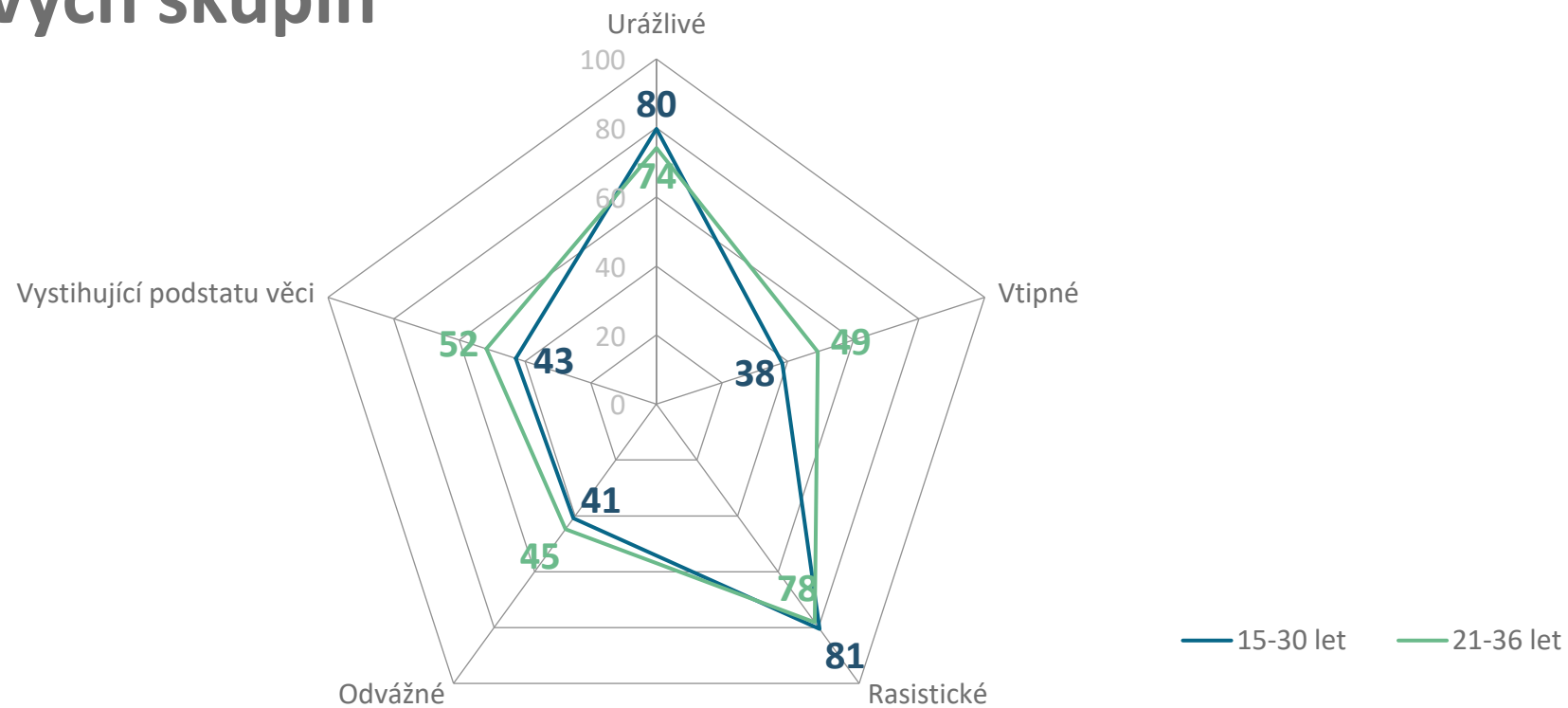
Ve srovnání s rokem 2014 **vidíme posun směrem k větší citlivosti k online projevům nenávistí a rasismu**, v tomto případě mířené vůči Romům. To platilo pro všechny dotazované výroky či vtipy, které by se mohly objevit na Facebooku.

Také platí, že mladší cílová skupina 15-30 let je z větší části citlivá na online rasismus a vnímá tedy vtipy jako urážlivé nebo rasistické častěji než skupina starší (21-36 let). U té se ve větší míře objevovaly asociace typu „vystihující podstatu věci“ nebo odvážný, vtipný.

Na druhou stranu respondenti, kteří vnímali výroky jako urážlivé by oproti roku 2014 ve větším počtu případů reagovali víceméně pasivně. Nejčastěji by situaci a pisatele ignorovali nebo se s ním minimálně nepouštěli do argumentace, případně jej nahlásili správci. Ubylo respondentů, kteří by se pouštěli do konfrontace.

Mladší cílová skupina by se nicméně do přímé konfrontace s pisatelem přiklonila přeci jen častěji než starší cílová skupina.

vtip | „Cikán studující při zaměstnání“ porovnání cílových skupin

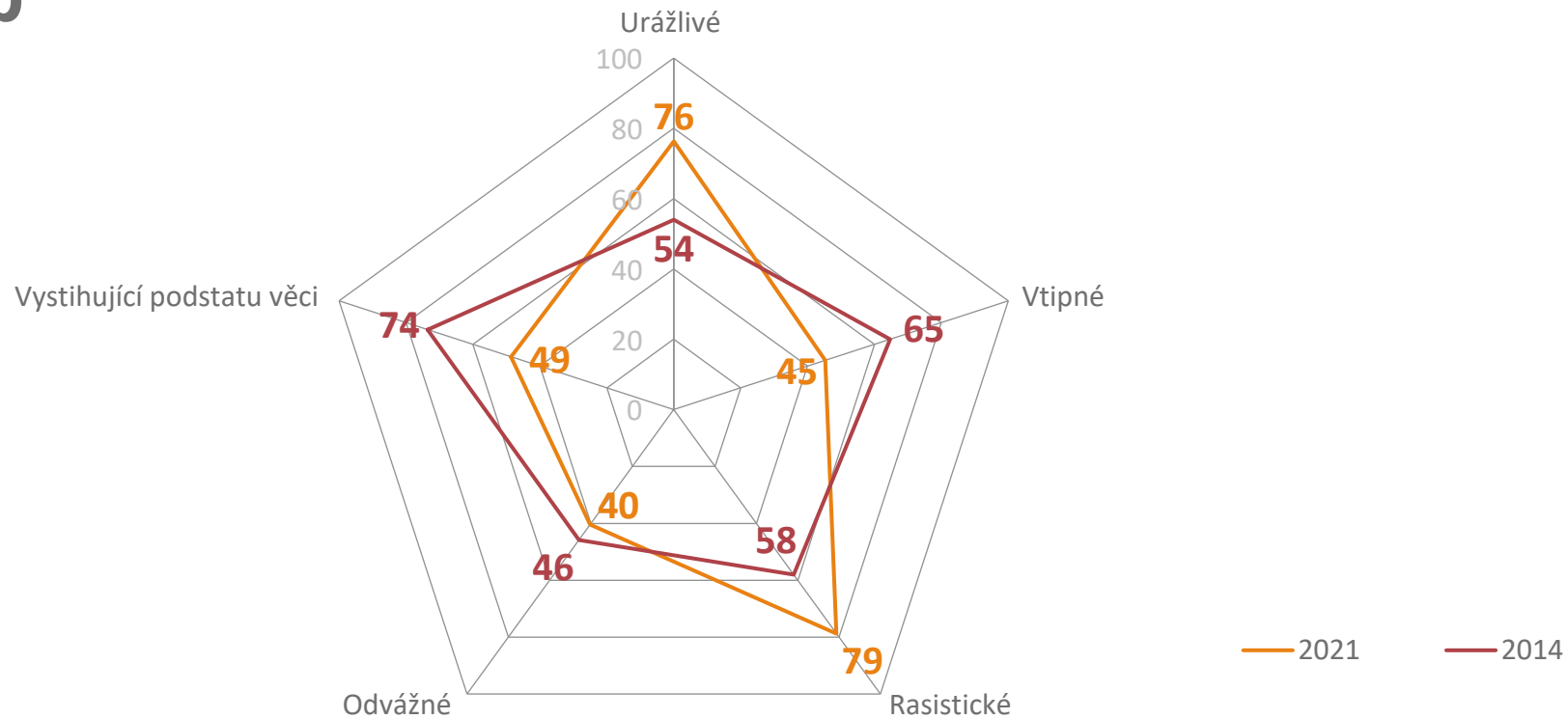

Norway grants
C01B. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:
Co je největší nesmysl na světě? Cikán studující při zaměstnání.
Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...
N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

vtip | „Cikán studující při zaměstnání“ porovnání etap

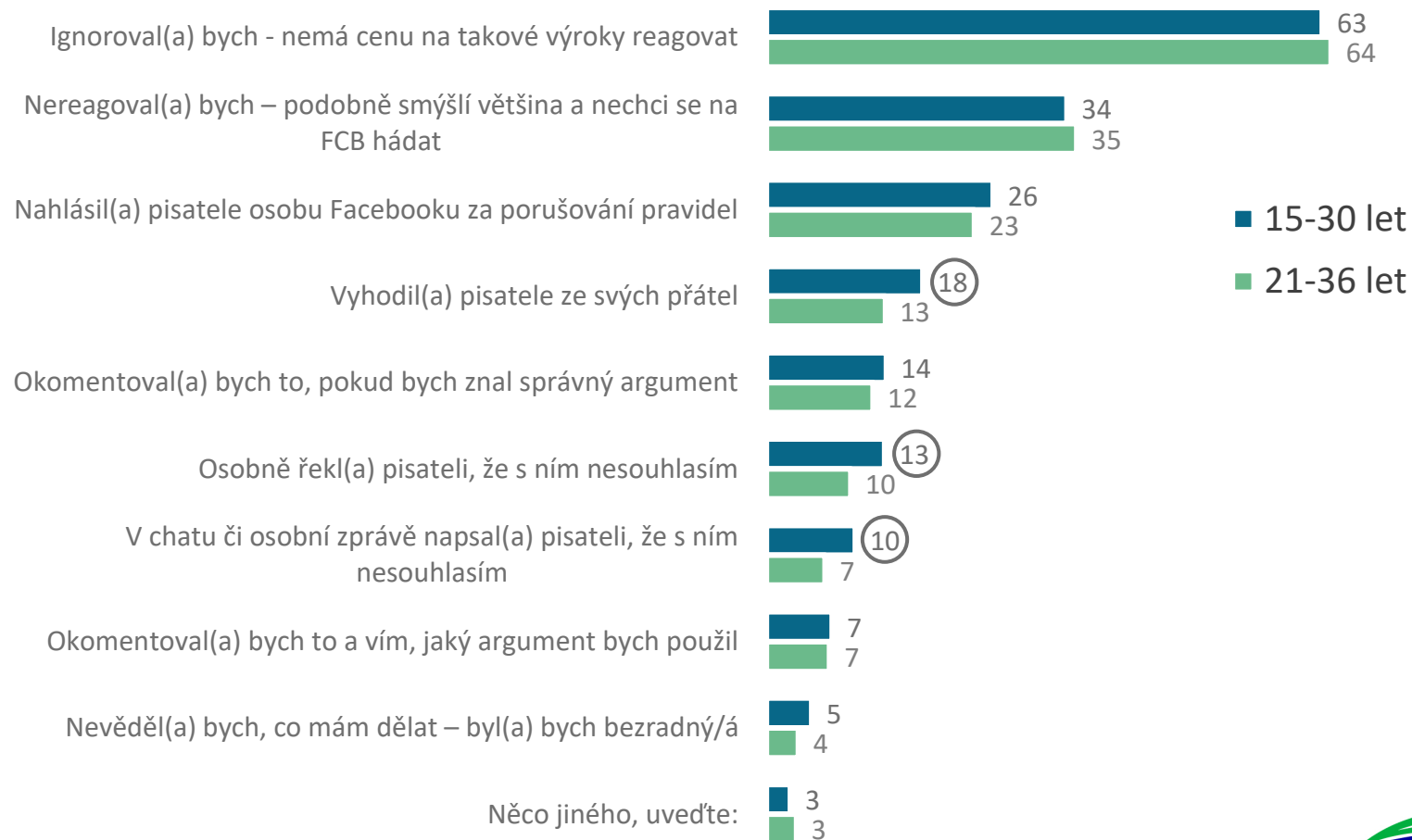

C01B. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:
Co je největší nesmysl na světě? Cikán studující při zaměstnání.
Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...
N 2021 = 1282, N 2014 = 448; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

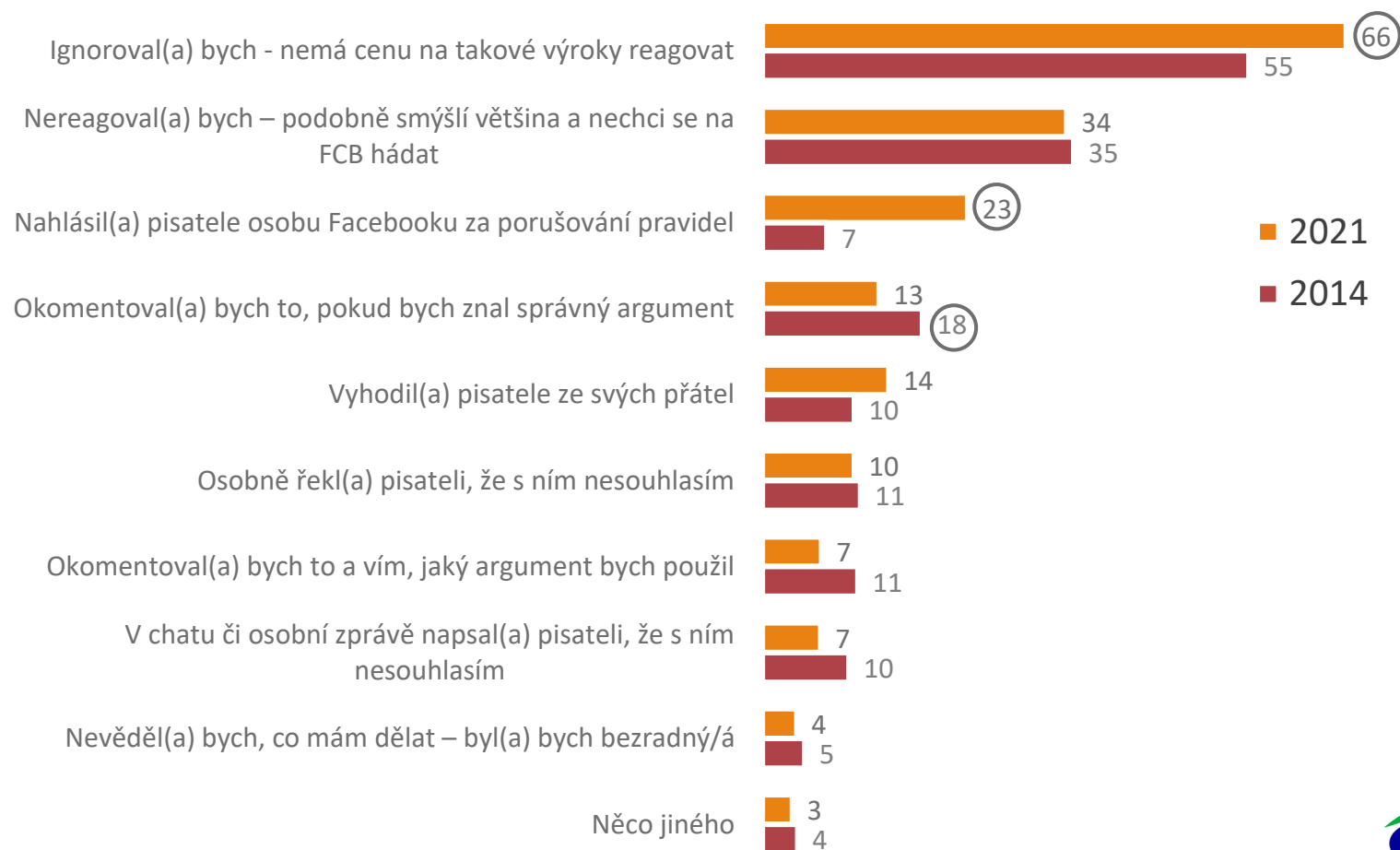

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

přístup k online projevům nesnášenlivosti | porovnání cílových skupin

přístup k online projevům nesnášenlivosti | porovnání etap

KDO JE TOLERANTNĚJŠÍ?

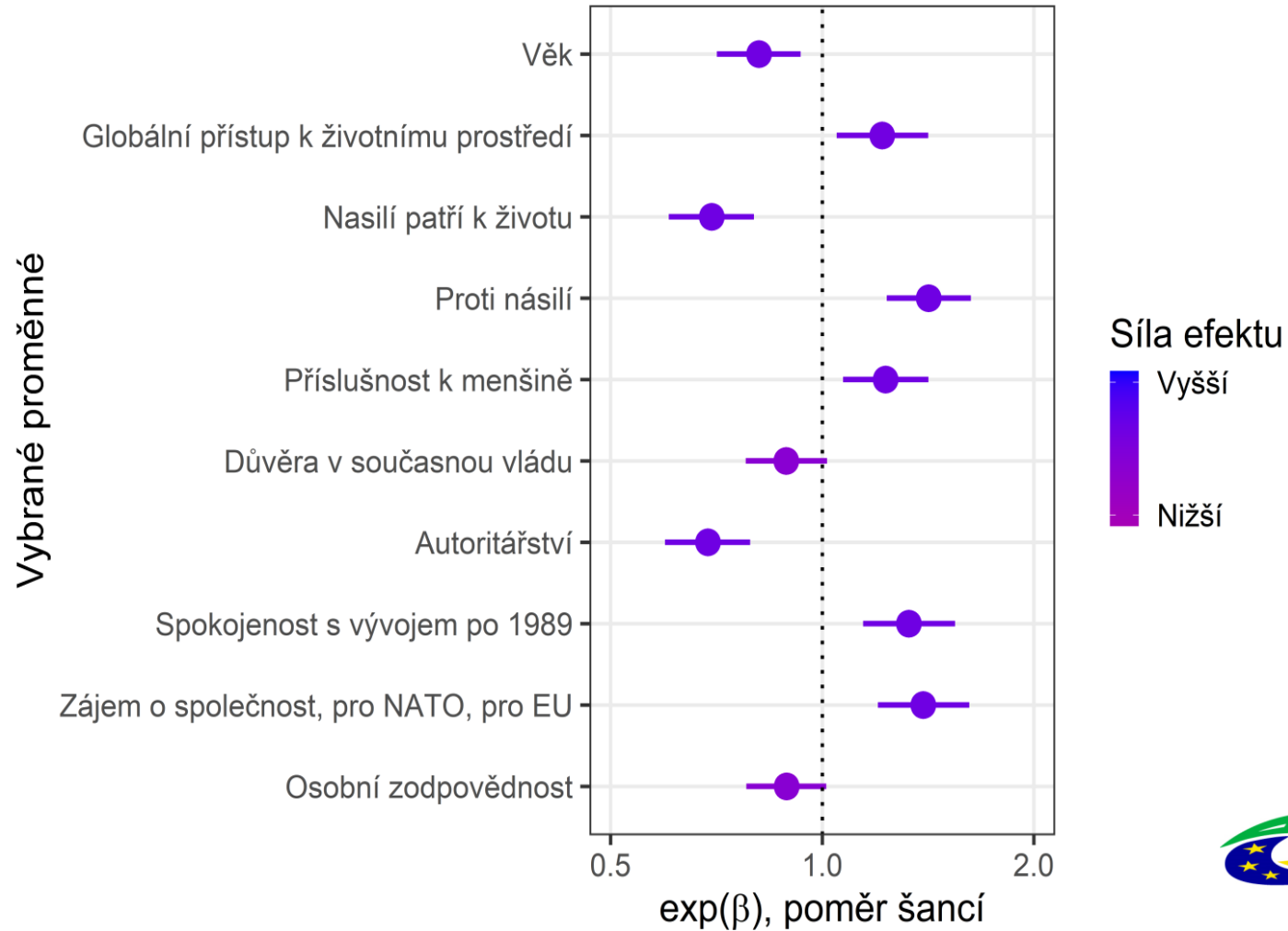
shrnutí | tolerance

Důležité je také zmínit **faktor pohlaví**, neboť v rámci celého výzkumu vyplývalo, že **ženy mají obecně výrazně častěji pozitivní postoje k menšinám.**

Tento poznatek samozřejmě platí, nicméně **v regresním modelu se ukazuje, že pohlaví nemá samostatný vliv** při započtení ostatních faktorů. Jinými slovy, **rozdíl nelze vysvětlit příslušností k pohlaví jako takovému, ale skrze ostatní zastávané postoje, věk a vlastní příslušnost k menšině.**

Šanci na **pozitivní postoj k lidským právům nejvíce zvyšuje odpor vůči projevům násilí a aktivní zájem o společnost** (spojený s pozitivním hodnocením NATO a EU), jen **mírně slabší je pak vliv spokojenosti s vývojem a stavem společnosti** (podle některých výroků v baterii konkrétně „po roce 1989“). Dále je to „**globální přístup k životnímu prostředí**“ – **komplexní environmentalistické postoje tedy zvyšují šanci, že člověk bude mít zároveň kladný vztah k lidským právům.** V neposlední řadě je to **pak vlastní příslušnost k nějaké menšině.**

regresní model | tolerance

POSTOJE K RUSŮM A UKRAJINCŮM

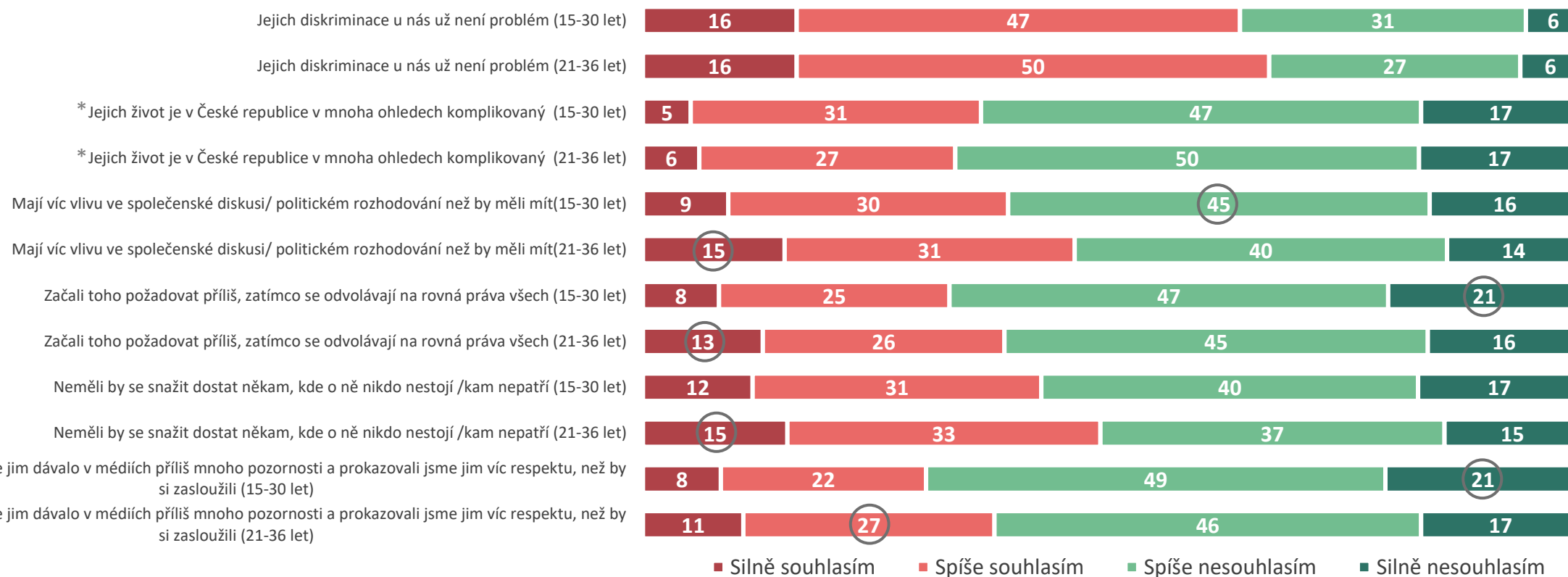
shrnutí | postoje k Rusům a Ukrajincům

K Rusům zaujmají respondenti častěji odtažitější postoj než k Ukrajincům. Nejčastěji by jim Rusové vadili zejména v pozici starosty / starostky obce.

V případě Ukrajinců jsou odpovědi podobně rozloženy jako u otázky položené ohledně Rusů. Platí ovšem, že Ukrajinci ve všech pozicích vadí o něco méně často. Lidé také častěji odpovídají, že by Ukrajinec v dané situaci vůbec nevadil. Nejvíce je to patrné u starší cílové skupiny v otázce sňatku s příbuzným.

Nejméně často by mladým vadil Ukrajinec jako spolupracovník. Největšímu počtu dotázaných by naopak vadil v pozici starosty, což je podobné jako u Rusů. Častěji takto opět odpovídají lidé ze starší cílové skupiny, nejméně často lidé ve věku 15 až 19 let.

modern racism scale | Rusové

* Obrácená škála – pozitivní výrok

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

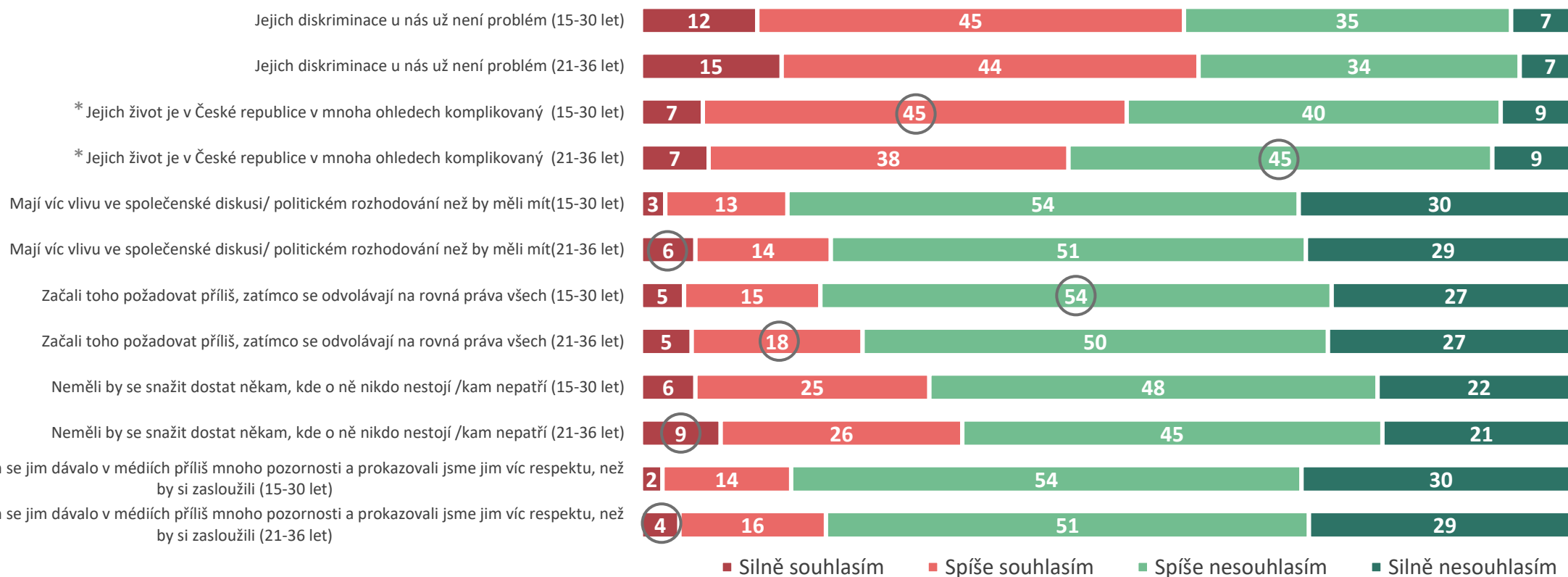
P05E. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Rusové:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

MEDIAN

44

modern racism scale | Ukrajinci

* Obrácená škála – pozitivní výrok

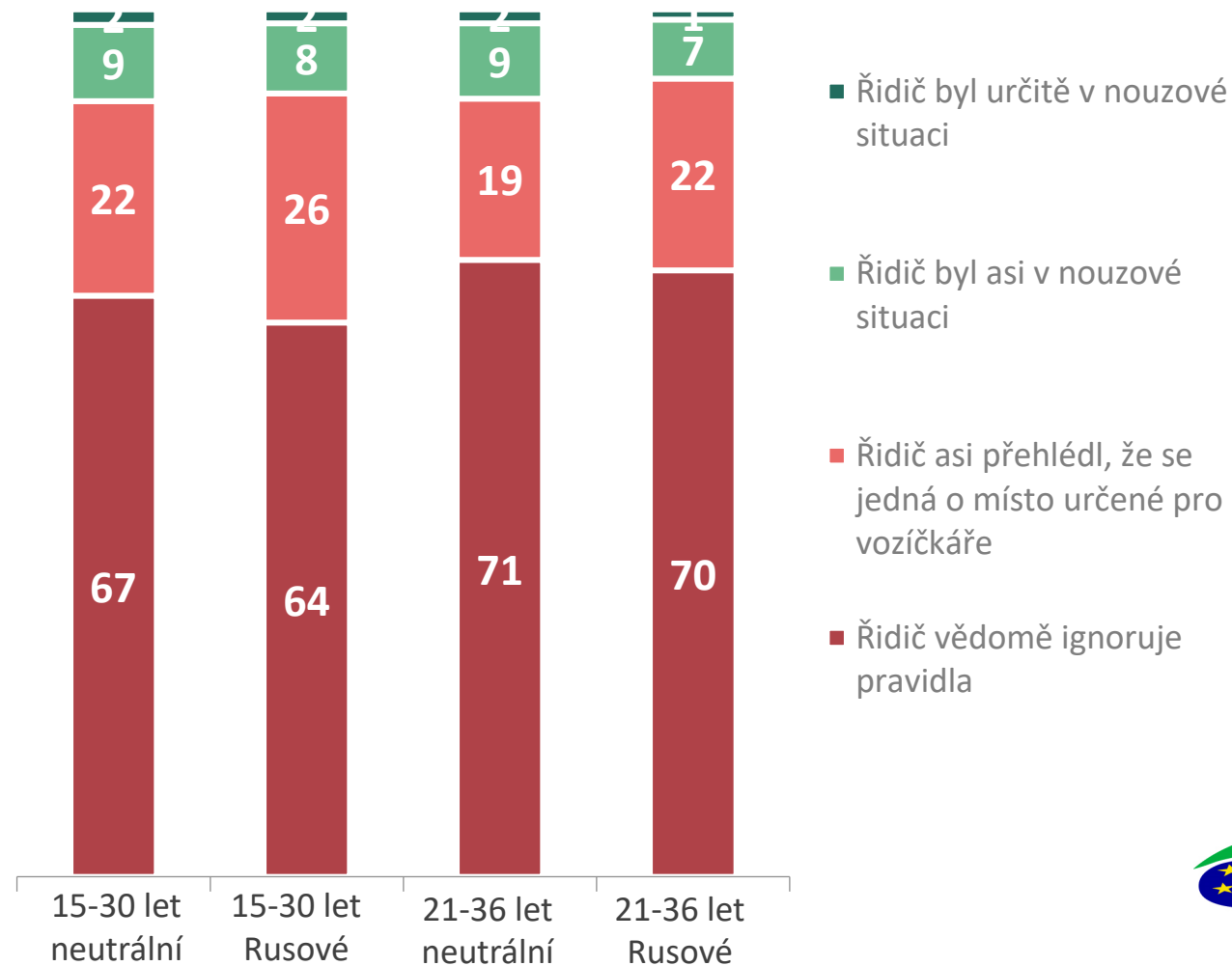

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

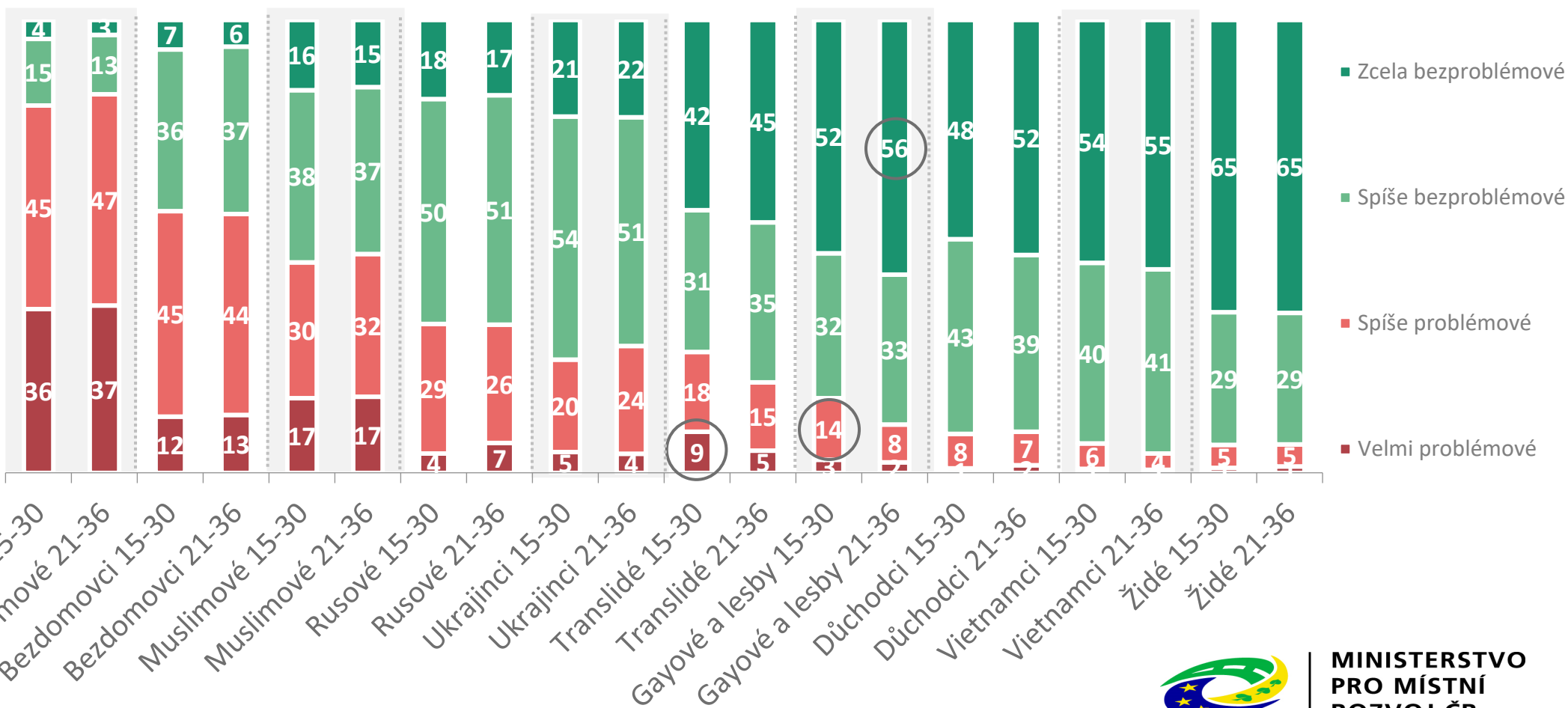
P05F. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Ukrajinci

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

experimentální otázka | parkování na místě pro invalidy

hodnocení soužití | porovnání cílových skupin

SOCIÁLNÍ DISTANCE

sociální distance

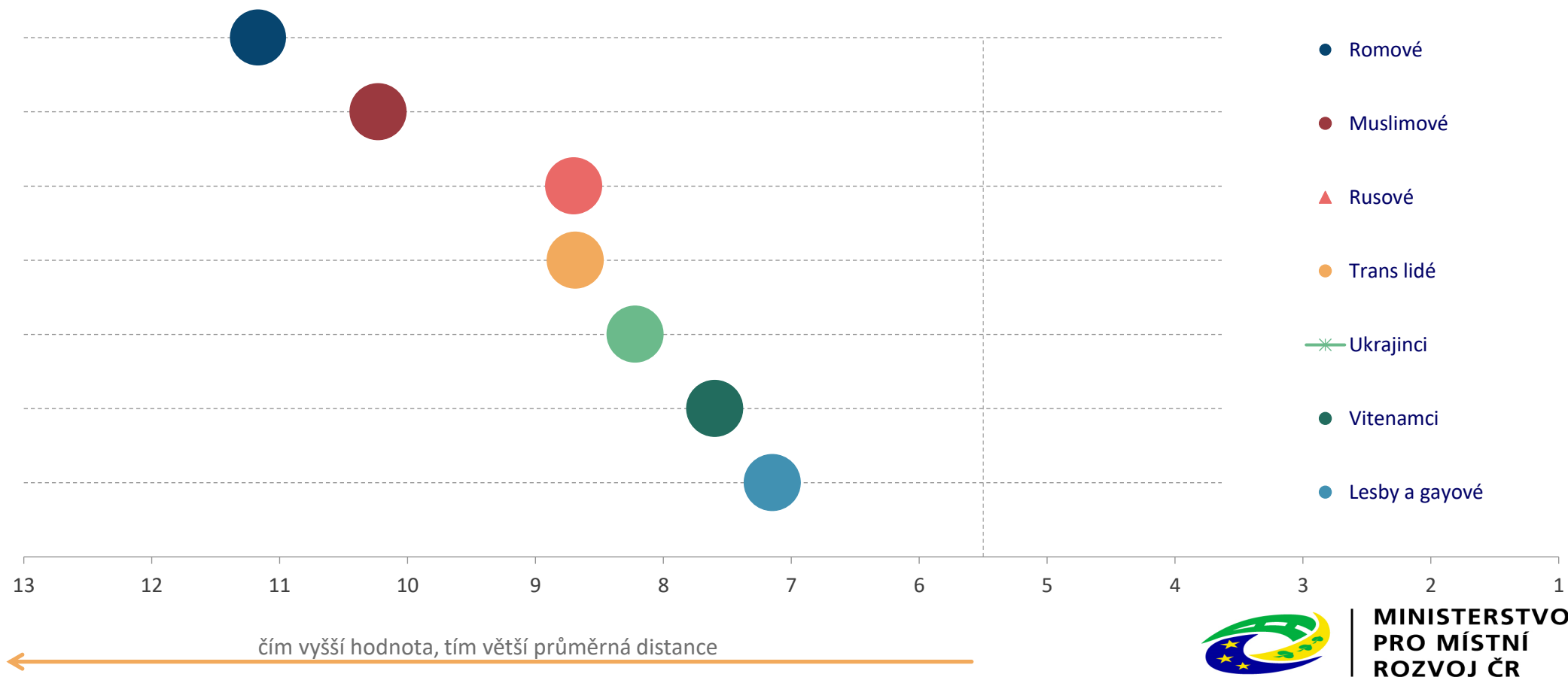
Největší sociální distanci deklarují mladí lidé vůči Romům. Ti by vadili zhruba polovině obou cílových skupin jako starost(k)a v jejich obci, jako sousedé a také kdyby se měli přiznat / přivdat do bližší rodiny. Sňatek se členem rodiny je problematický pro největší část mladých lidí. Nejpřijatelnější jsou Romové jako spolupracovníci nebo jako dárci krve.

Nejmenší distanci zaujímají vůči homosexuálům a Vietnamcům.

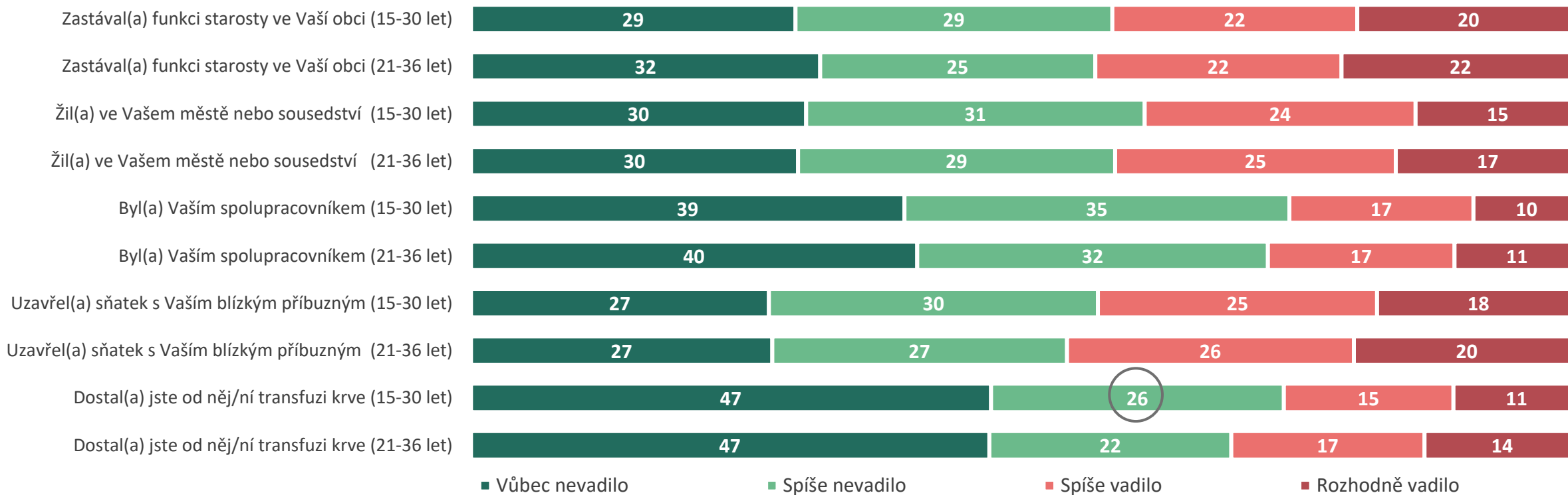
U homosexuálů jsou všechny dotazované pozice/ vztahy přijatelné pro naprostou většinu mladých lidí. Rezervovanější jsou ale opět v otázce sňatku gaye či lesby s blízkým příbuzným. Proti takovému vztahu by mělo výhrady necelá pětina mladší cílové skupiny a pětina starší cílové skupiny. Desetina mladší cílové skupiny a mírně přes desetinu starší cílové skupiny by také mělo výhrady k veřejné funkci starost(k)y, kterou by měl zastávat gay či lesba.

S Vietnamci, kteří jsou pro mladé lidi druhou nejpřijatelnější skupinou, by měli mladí lidé častěji problém pouze v pozici starost(k)y. I u sňatku vidíme opět větší odtazítost. V ostatních pozicích / vztazích ale mladí lidé Vietnamce z naprosté většiny akceptují, i když s o něco menší rozhodností než vidíme u homosexuálů.

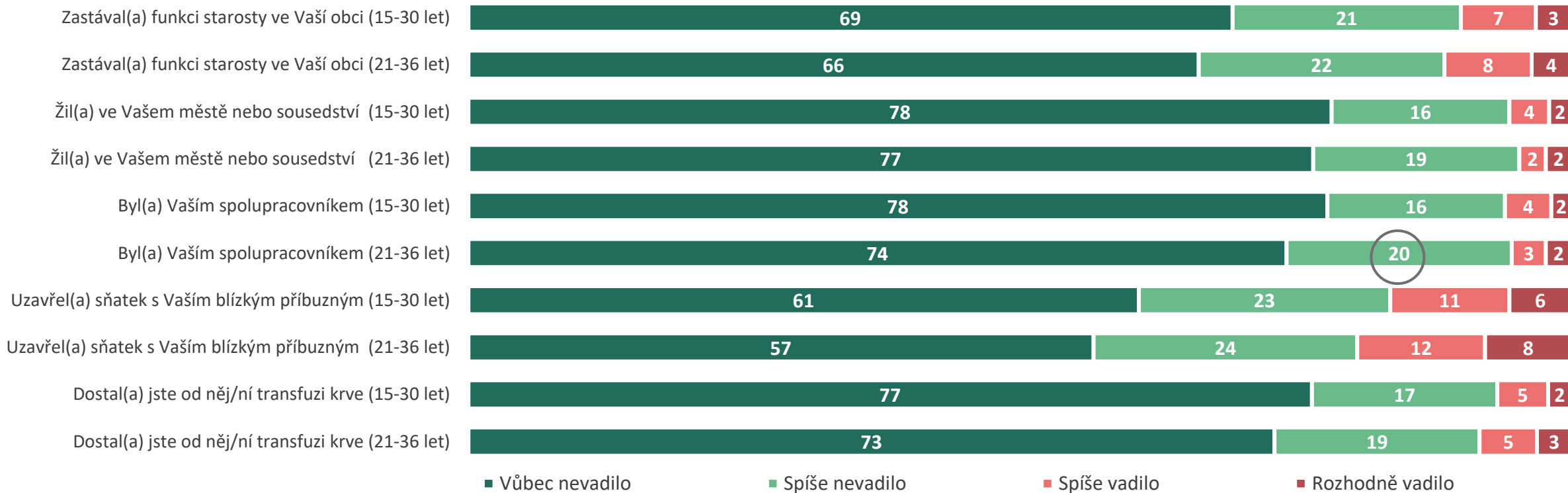
sociální distance | porovnání cílových skupin

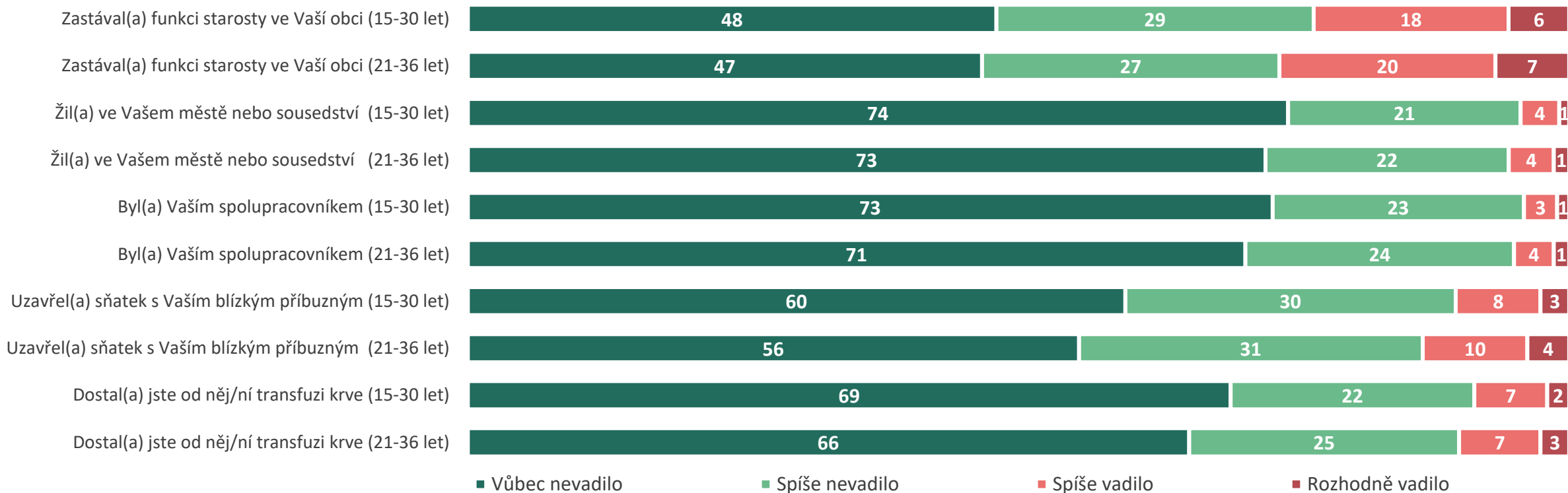
sociální distance | Romové

sociální distance | gayové a lesby

sociální distance | Vietnamci

FAKE NEWS A HOAXY

shrnutí | informovanost o jednotlivých skupinách

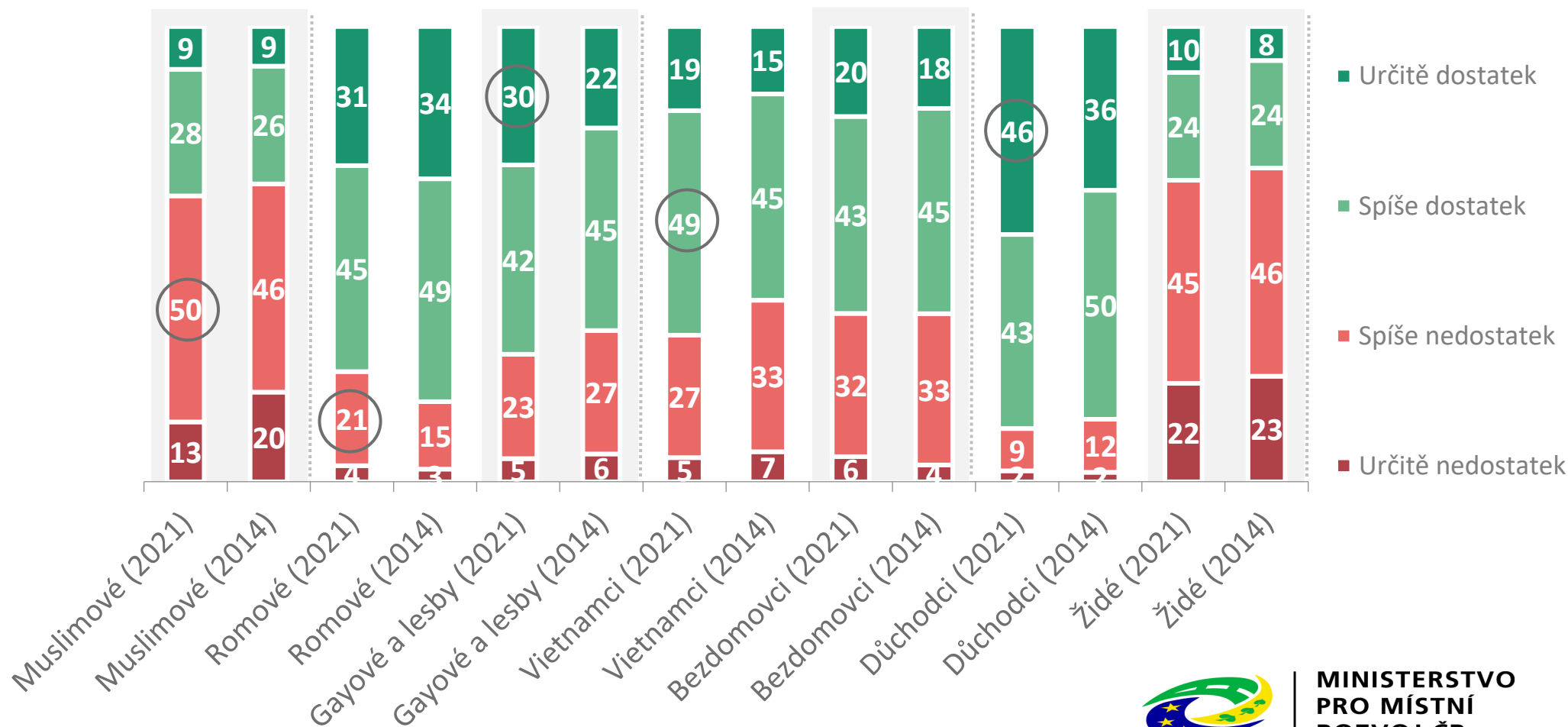
Lidé **nejvíce postrádají informace o životě v ČR u náboženských skupin**, tedy **Židů a Muslimů** (a tento nedostatek silněji pociťují lidé ze skupiny 15-30 let). Dále jsou to **Rusové a trans-lidé** a s mezerou za těmito skupinami **Ukrajinci, bezdomovci, Vietnamci, gayové a lesby, Romové** a u **nejmenšího podílu lidí chybí informace o životě důchodců (seniorů)**.

V tomto ohledu je **zajímavé srovnat**, že u **dvou skupin, u nichž bylo soužití chápáno jako ve velké míře problematické, mají lidé zároveň většinově pocit, že o jejich životě mají dostatek informací** – to se týká **bezdomovců a Romů**.

U další skupiny, soužití s níž bylo hodnoceno jako **problematické, a sice Muslimů, naopak respondenti většinově přiznávají, že dostatek informací nemají**.

Zajímavá je také **situace u Židů, soužití s nimiž bylo hodnoceno jako nejméně problematické, a zároveň většina lidí říká, že nemá o jejich životě v ČR dostatek informací**.

informovanost o jednotlivých skupinách | porovnání etap

shrnutí | fake news a hoaxy

Od roku 2014 se částečně posunulo vnímání hoaxů o Romech. Konkrétně výrazně méně mladých věří zprávám o nároku na vyšší dávky speciálně pro romské rodiny, důchodech i bez odpracovaných let či lécích zdarma v rámci státní podpory.

Při rozeznávání hoaxů od pravdivých zpráv pozorujeme významný rozdíl oproti roku 2014 u tří výroků. První je výrok, že **romská domácnost má nárok na vyšší dávky než jiné domácnosti**. Značně se snížil podíl těch, kteří tuto informaci pokládají za pravdivou na aktuální necelou třetinu a společně s tím se značně zvětšila skupina, která tuto informaci považuje za nepravdivou na polovinu z někdejší třetiny.

Druhým výrokiem, kde došlo k posunu vnímání je, že **Romové dostávají důchody, i když nesplní podmínky na minimum odpracovaných let**. Zatímco v roce 2014 tuto informaci považovaly za pravdivou asi dvě pětiny mladých lidí, nyní se podíl snížil a zároveň se velmi výrazně zvětšila skupina těch, kteří informaci považují za nepravdivou téměř na dvojnásobek.

Třetí výrok o Romech, kteří **dostávají léky s výraznou slevou či zdarma** je oproti roku 2014 také vnímán značně častěji jako nepravdivý a to ve více polovinou mladých lidí oproti dřívější třetině.

rozeznávání hoaxů | porovnání cílových skupin

* Mezi Romy ze sociálně vyloučených oblastí je vyšší nezaměstnanost než je v ČR běžné (15-30 let)

Mezi Romy ze sociálně vyloučených oblastí je vyšší nezaměstnanost než je v ČR běžné (21-36 let)

Romové dostávají důchody, i když nesplní podmínky na minimum odpracovaných let (15-30 let)

Romové dostávají důchody, i když nesplní podmínky na minimum odpracovaných let (21-36 let)

Romská domácnost má nárok na vyšší dávky než Neromové (15-30 let)

Romská domácnost má nárok na vyšší dávky než Neromové (21-36 let)

Romové dostávají v rámci státní podpory v lékárnách léky za výrazné slevy či zdarma (15-30 let)

Romové dostávají v rámci státní podpory v lékárnách léky za výrazné slevy či zdarma (21-36 let)

Romové mají v některých severočeských městech MHD zdarma (15-30 let)

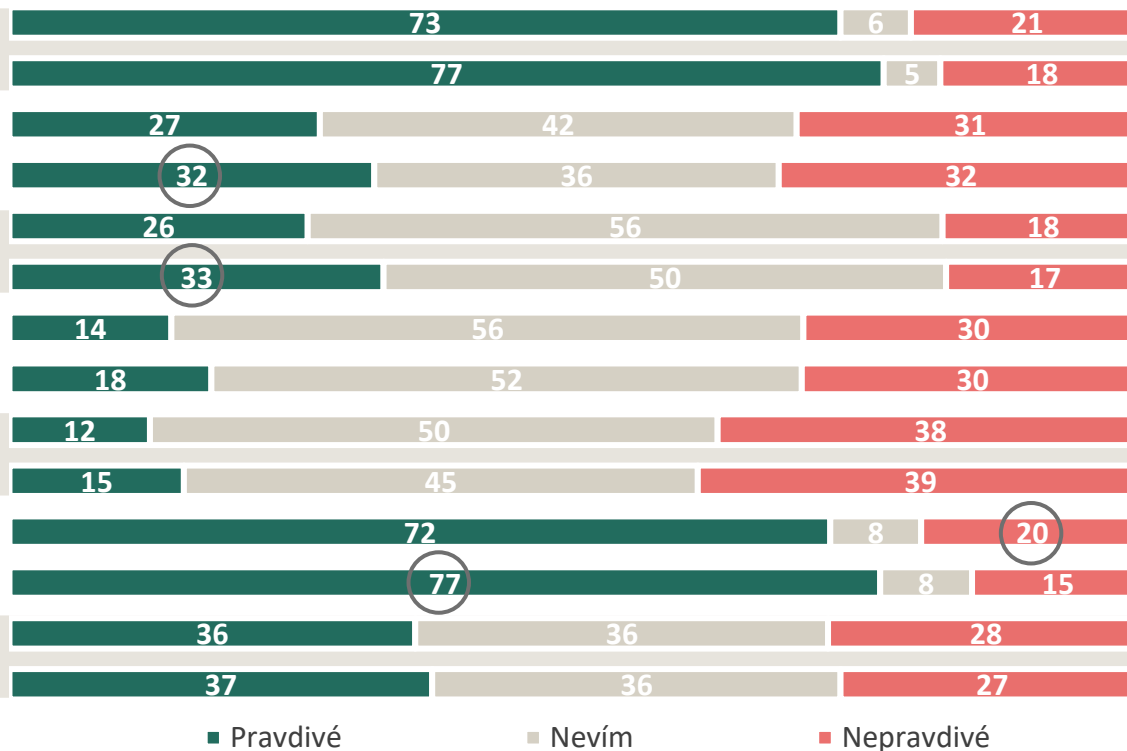
Romové mají v některých severočeských městech MHD zdarma (21-36 let)

* Děti romských rodin ze sociálně vyloučených oblastí často nechodí do školky a tak mohou mít větší problémy ve škole (15-30 let)

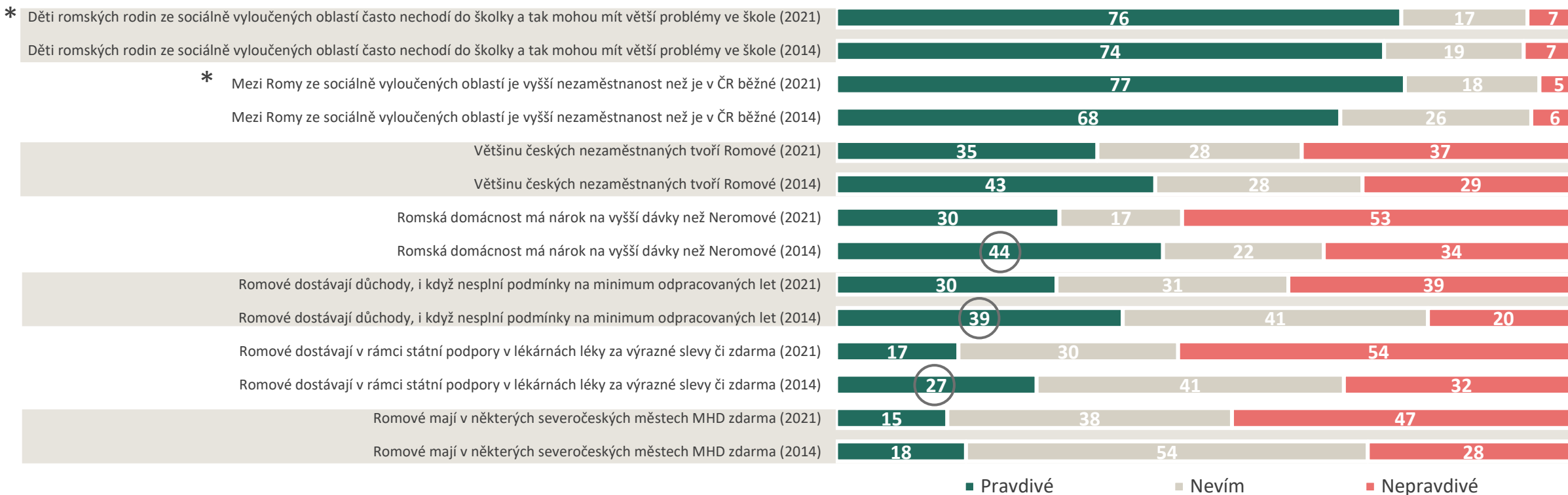
Děti romských rodin ze sociálně vyloučených oblastí často nechodí do školky a tak mohou mít větší problémy ve škole (21-36 let)

Většinu českých nezaměstnaných tvoří Romové (15-30 let)

Většinu českých nezaměstnaných tvoří Romové (21-36 let)

rozeznávání hoaxů | porovnání etap

HATE FREE KAMPAŇ

shrnutí | Hate Free kampaň

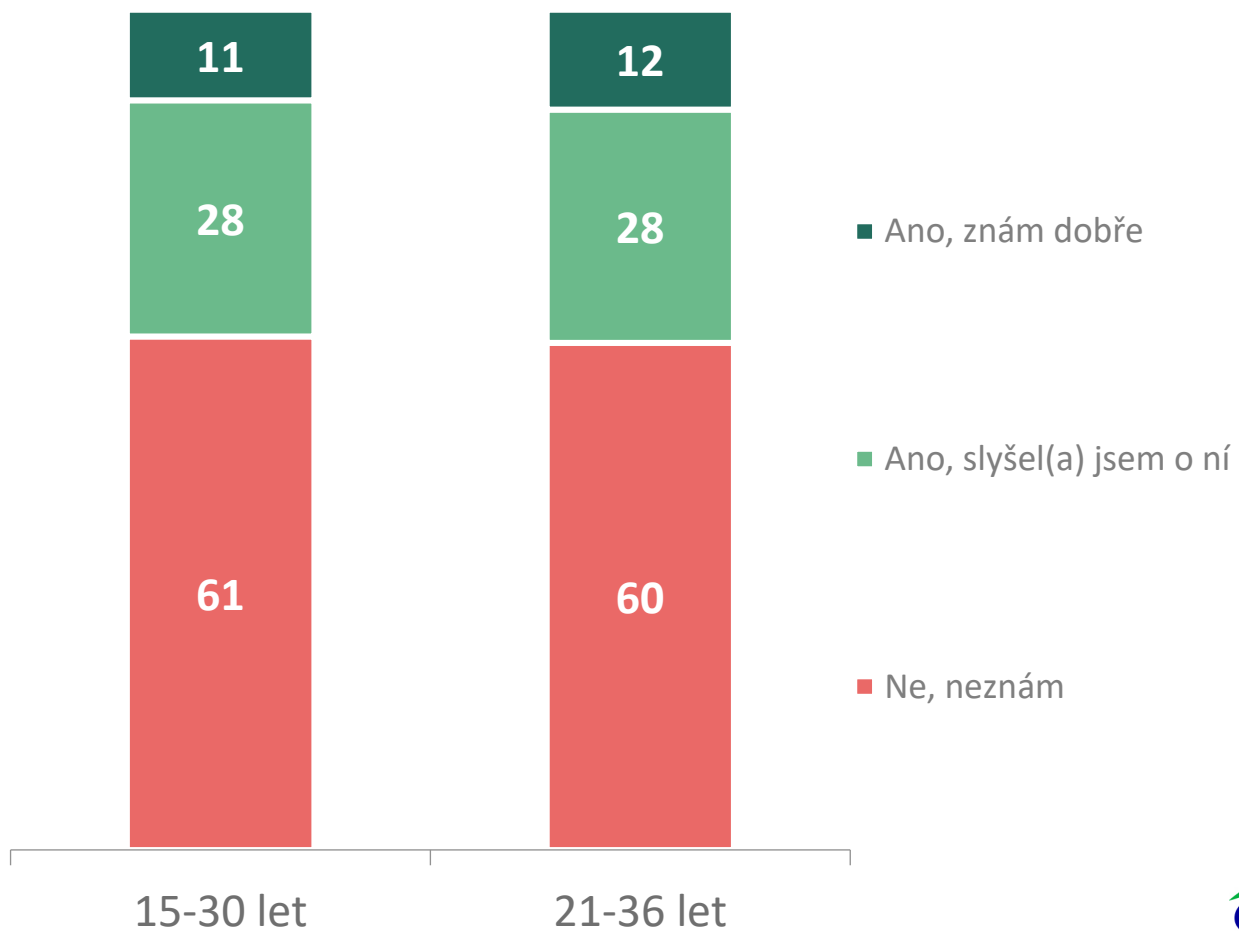
Ve znalosti kampaně Hate free a dále ani v názorech na ni se cílové skupiny vzájemně výrazně neodlišovaly.

Kampaň Hate free zaznamenaly dvě pětiny cílové skupiny 15-30 let i skupiny 21-36 let, z toho více než desetina uvedla, že kampaň zná dobře.

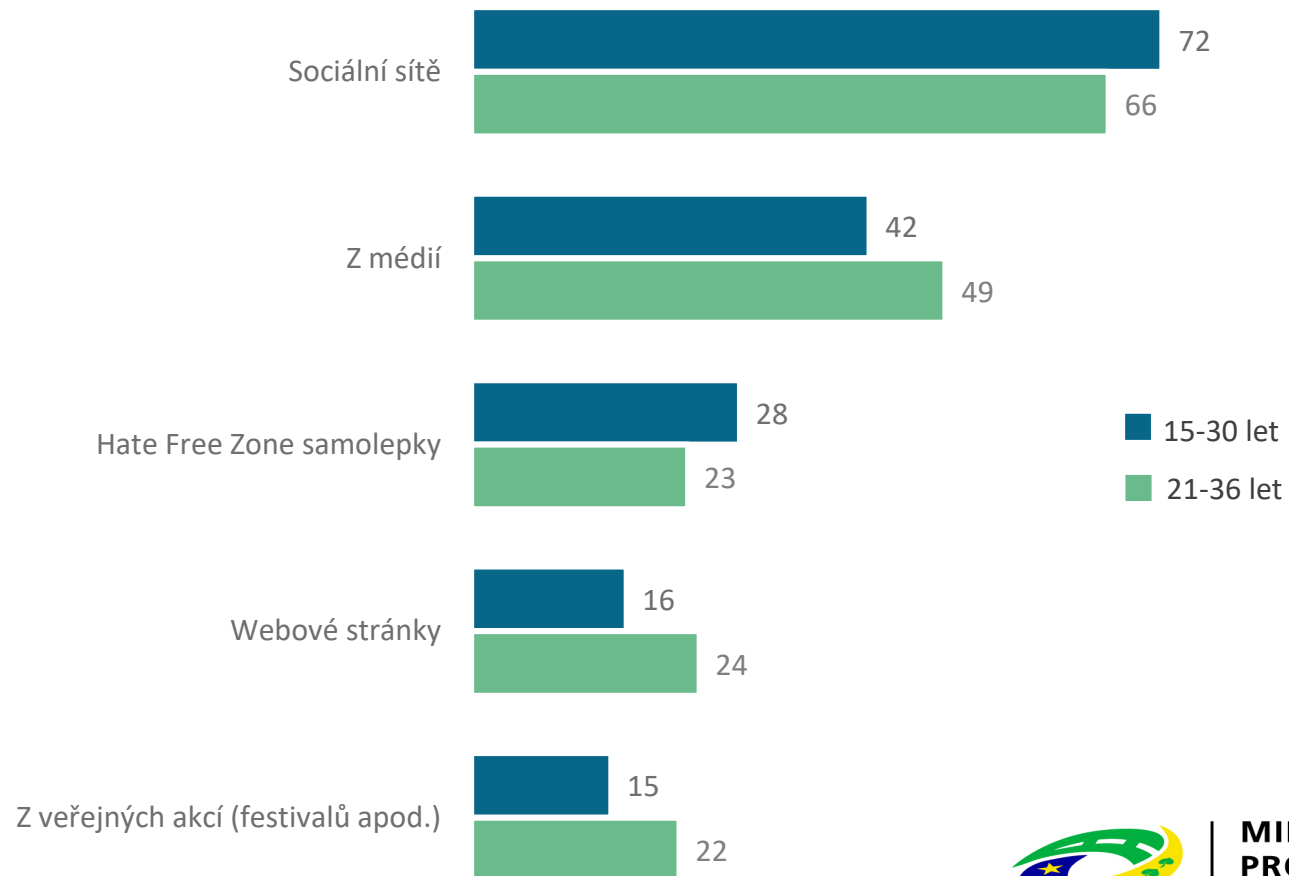
Uvnitř mladší cílové skupiny 15-30 let kampaň častěji neznaly ženy a také nejmladší lidé mezi 15-20 lety se základním vzděláním nebo vyučením se střední školou bez maturity a obyvatelé obcí do 999 obyvatel. **Do větší míry jsou s kampaní seznámení příslušníci specifických skupin.**

U starší cílové skupiny 21-36 let mají také nižší povědomí o kampani ženy a lidé se základním vzděláním nebo vyučením a středoškoláci bez maturity. Znalost je vyšší u obyvatel měst nad 100 000 obyvatel a také u příslušníků specifických skupin.

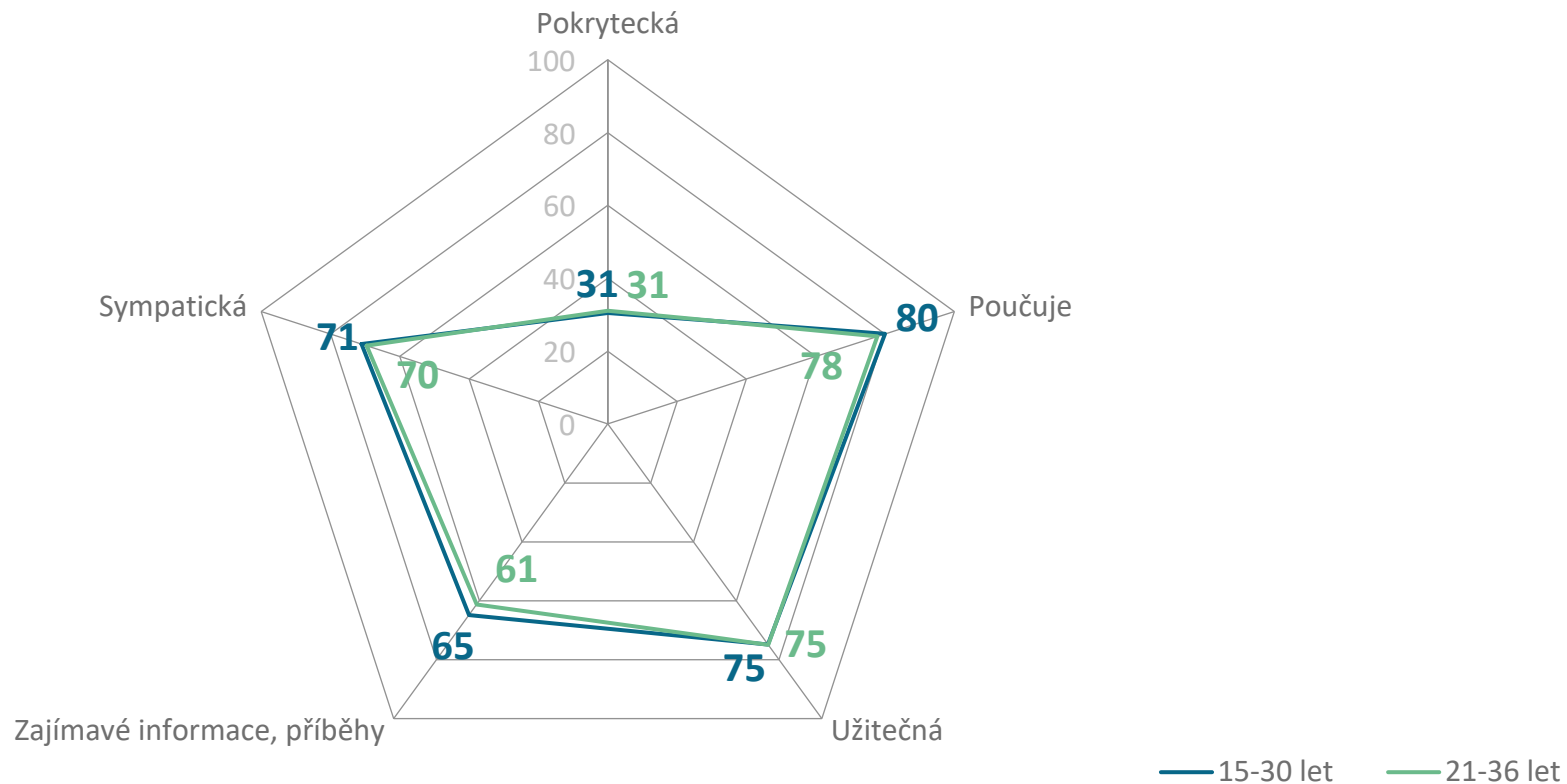
Hate Free | znalost kampaně

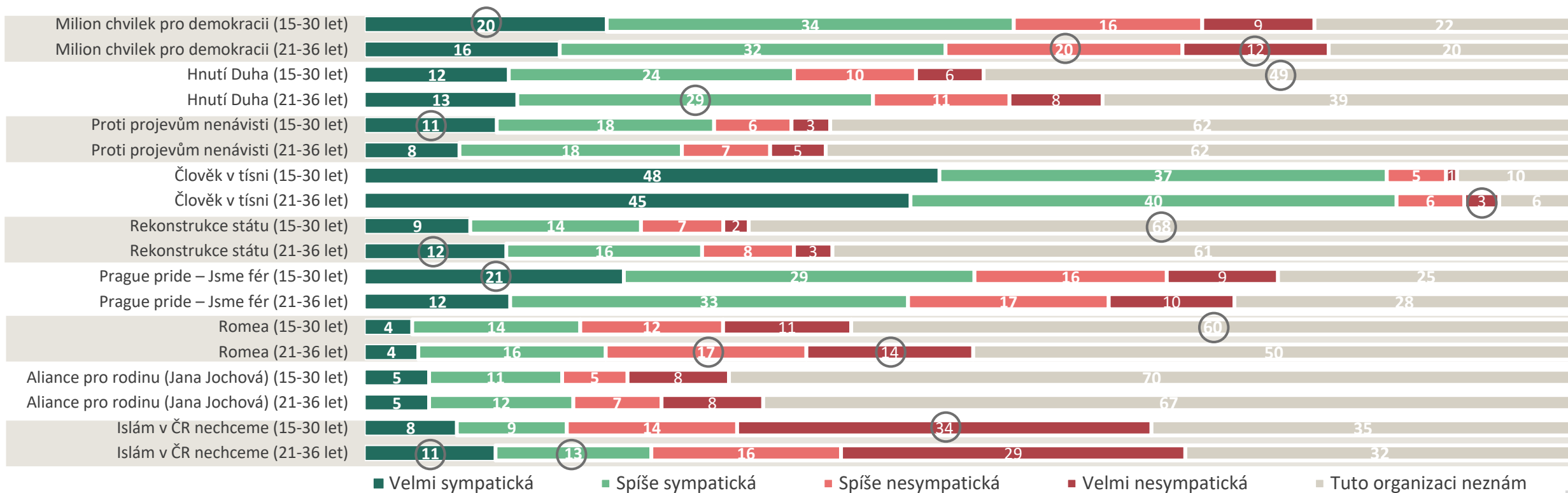
Hate free | zdroje informací o kampani

Hate free | vnímání kampaně

sympatie k organizacím | porovnání cílových skupin

POSTOJ K LIDSKÝM PRÁVŮM

shrnutí | postoj k lidským právům

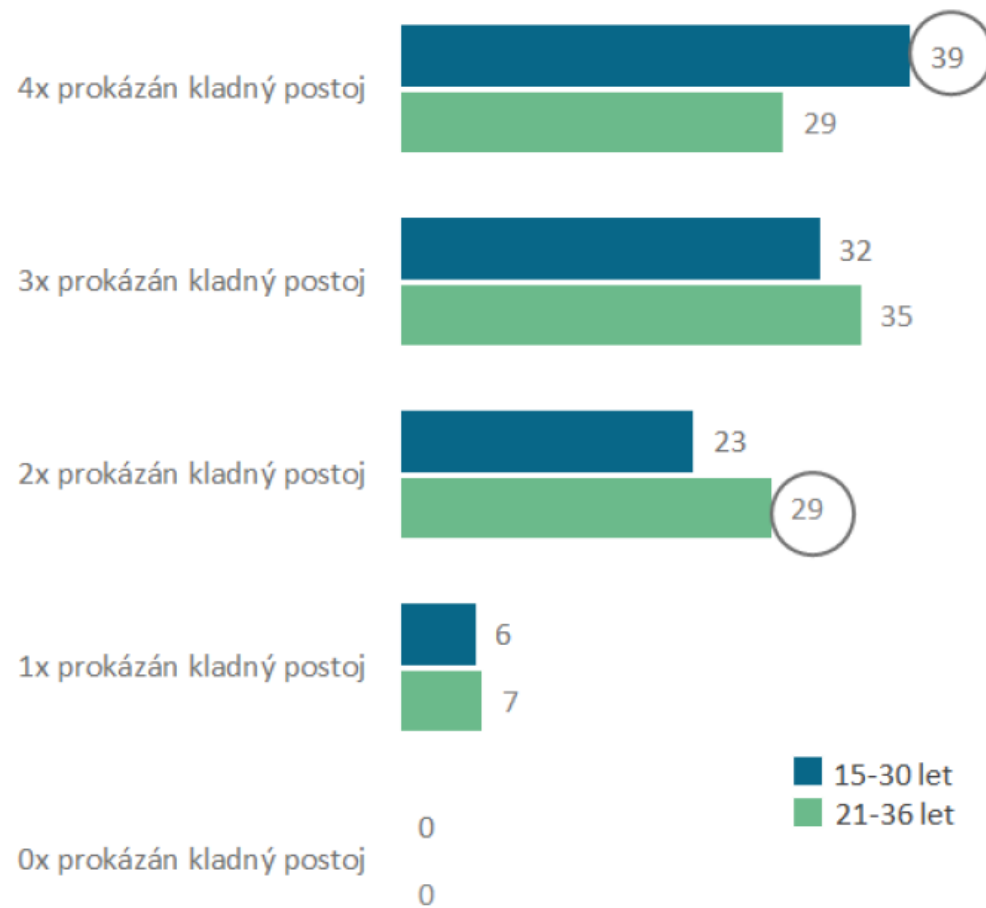
V postoji k lidským právům byli **téměř vždy negativnější vyučení a středoškoláci s maturitou** a také platil **efekt věku** – čím **mladší, tím ochotnější přiznávat lidská práva a případnou nápravu**. U většiny z nich také platilo, že pozitivnější postoje zastávaly ženy a také příslušníci specifických skupin či subkultur.

Znalostmi lidských práv garantovaných Listinou základních práv a svobod se od sebe cílové skupiny zásadně neliší. **Většina** respondentů z obou CS **vybrala mezi lidská práva právo na svobodu náboženského vyznání a vyznání víry, právo na zdravotní péči, právo na ochranu před diskriminací**. Položky, které nejsou lidskými právy byly vybírány nejméně často.

Podobně si respondenti vedli i ve znalosti na jaké instituce se lze obracet ohledně ochrany lidských práv. Nejčastěji byly volené policie a soud, třetí pak úřad ombudsmana. Ten častěji volila mladší cílová skupina, muži a lidé z Jihomoravského kraje.

Jednotlivé otázky LP sloužily jako podklad pro **výpočet baseline postoje k lidským právům**. V celkovém porovnání skupin se ukazuje **mladší cílová skupina 15-30 let jako pozitivněji přistupující k lidským právům**. Téměř **dvě pětiny** z této skupiny ve **všech 4 otázkách prokázaly kladný postoj k tomuto fenoménu**.

baseline

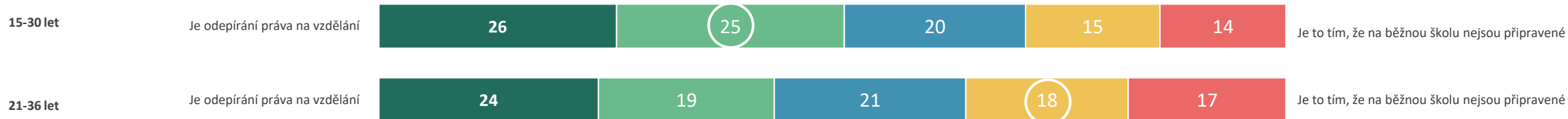

názory na vybrané lidskoprávní záležitosti

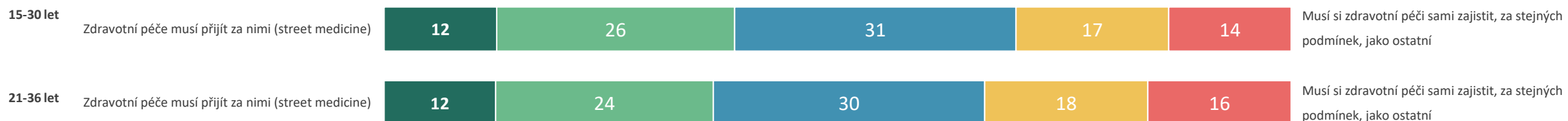
LP01A. Romské ženy byly v Československu (později v ČR), někdy nedobrovolně sterilizovány (tzn. bez jejich skutečného informovaného souhlasu jim byly trvale přerušeny reprodukční schopnosti).

LP01B. Romské děti jsou v České republice automaticky posílány do speciálních škol, přestože nemají žádný mentální ani fyzický hendikep.

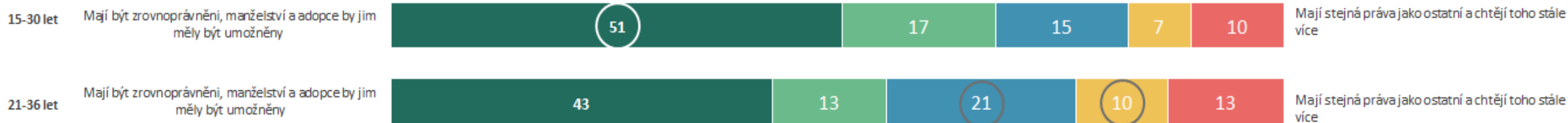

LP01C. Lidé bez domova mají obtížný přístup ke zdravotní péči: kvůli strachu ze stigmatizace se bojí chodit k lékaři, nemají peníze na léky a nemají se kde léčit.

názory na vybrané lidskoprávní záležitosti

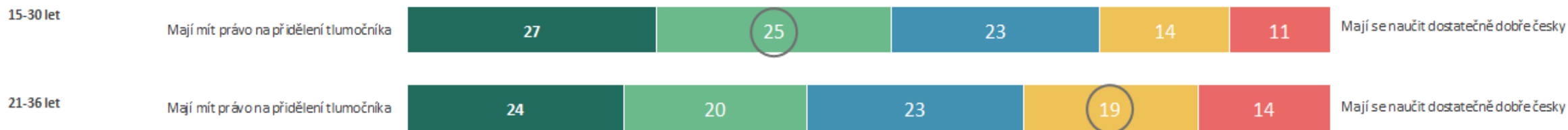
LP01D. Gayové a lesby v naší zemi stále nemohou vstupovat do manželství a jako pár adoptovat děti.

LP01F. Žadatelé o azyl, kteří pobývají v detenčních zařízeních, mají špatné životní podmínky.

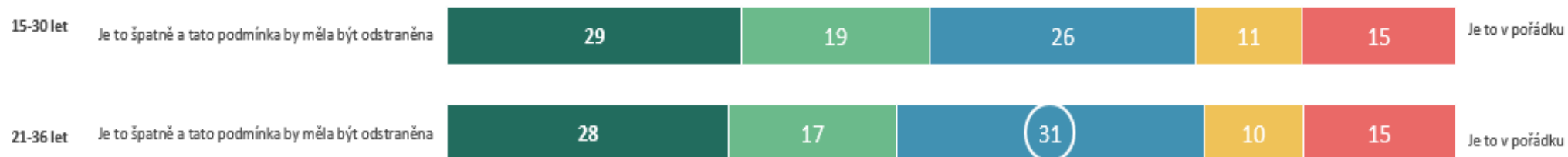

LP01G. Vietnamci, kteří zde dlouhodobě žijí, nemají při jednání s úřady nárok na tlumočníka, i když neumějí dostatečně česky, což jim komplikuje vyřizování různých záležitostí.

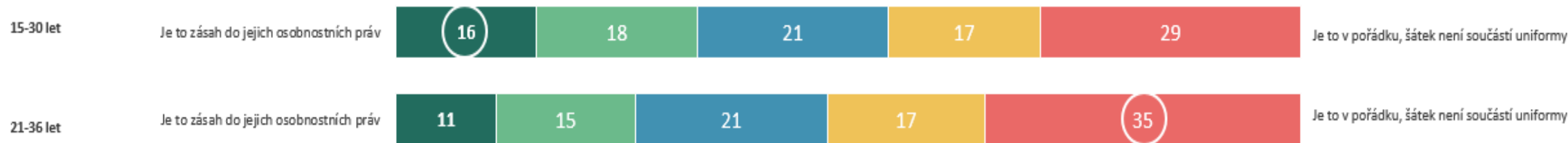

názory na vybrané lidskoprávní záležitosti

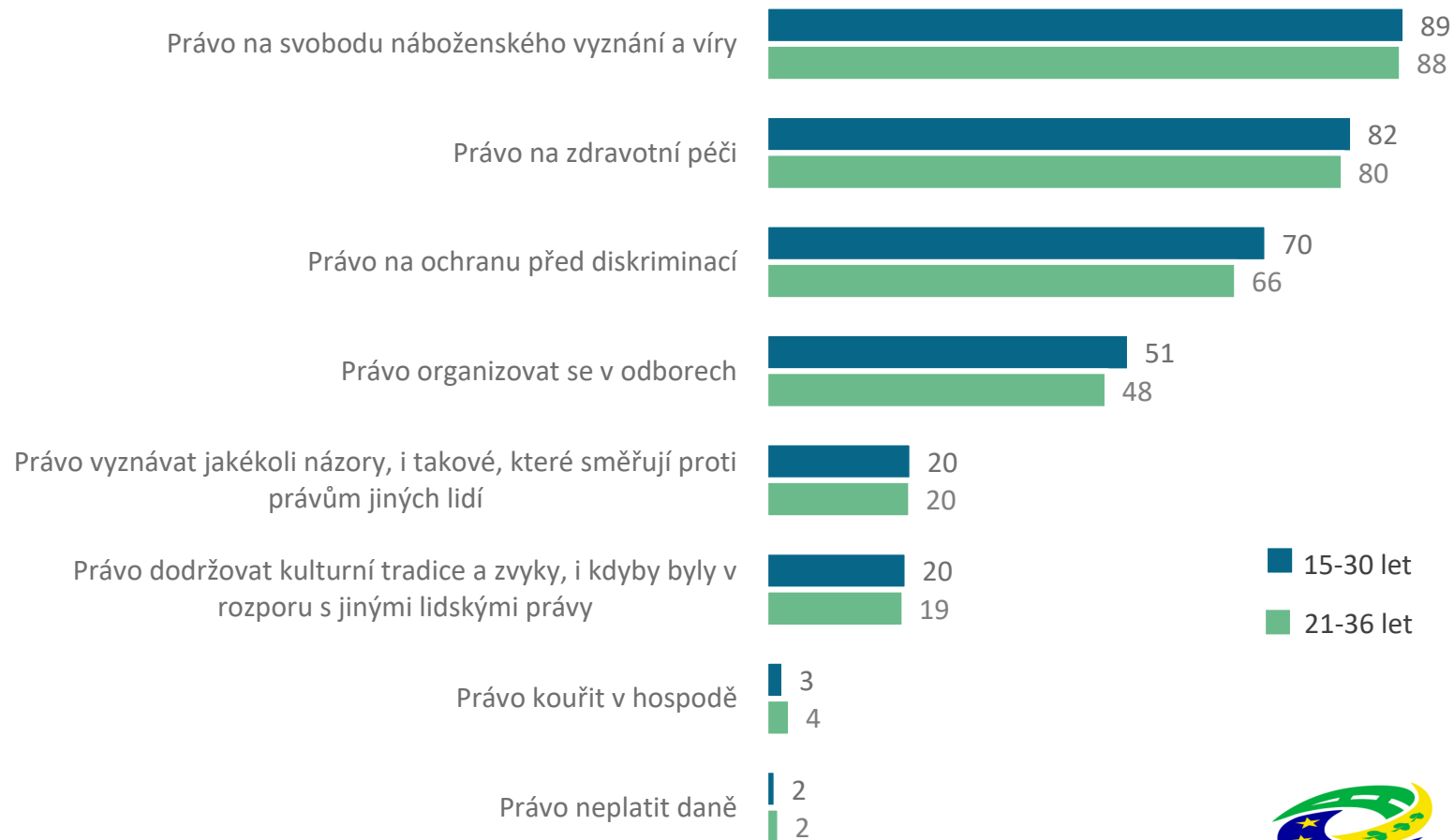
LP01E. Translidé, aby jim byla umožněna úřední změna pohlaví, musejí podstoupit sterilizaci, tedy odstranění pohlavních orgánů.

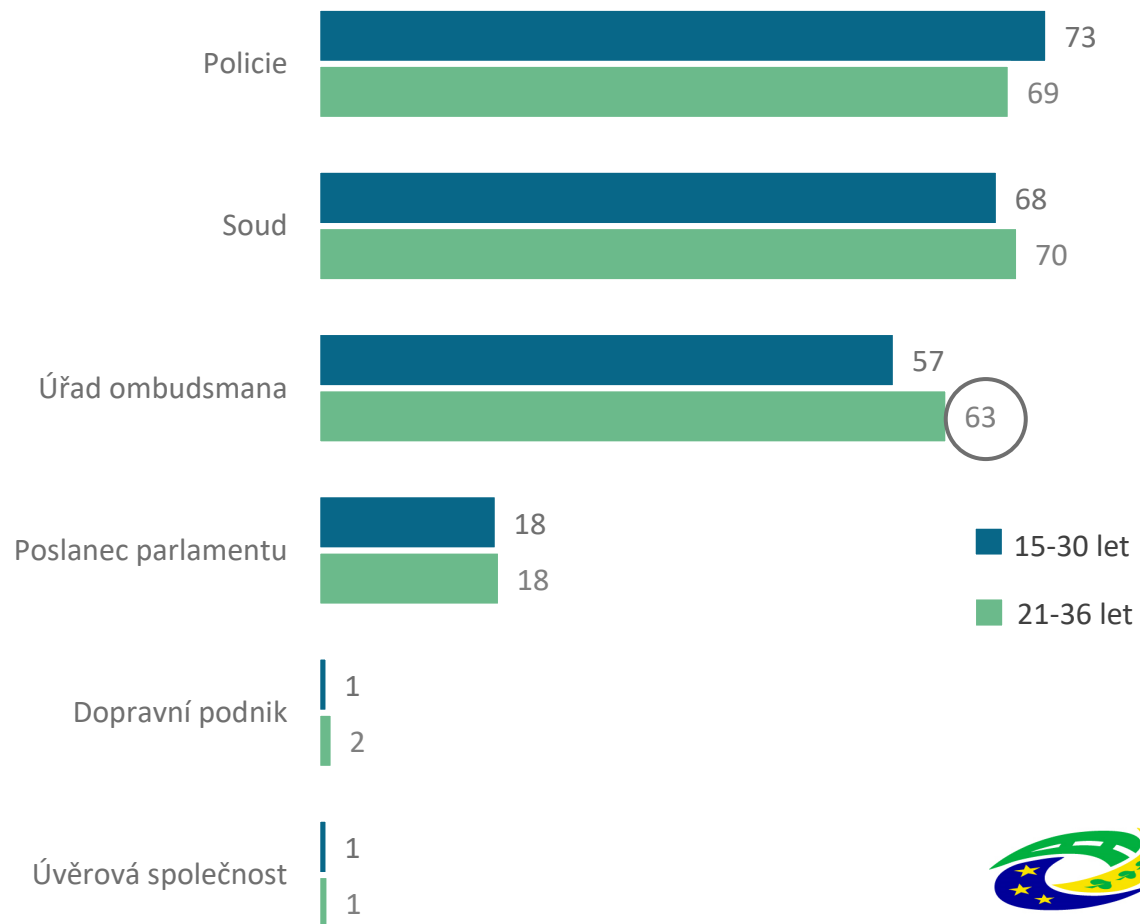
LP01H. Muslimským studentkám zdravotnických škol není umožněno vykonávat praxi v nemocnicích v šátku, který jinak nosí na veřejnosti za všech okolností.

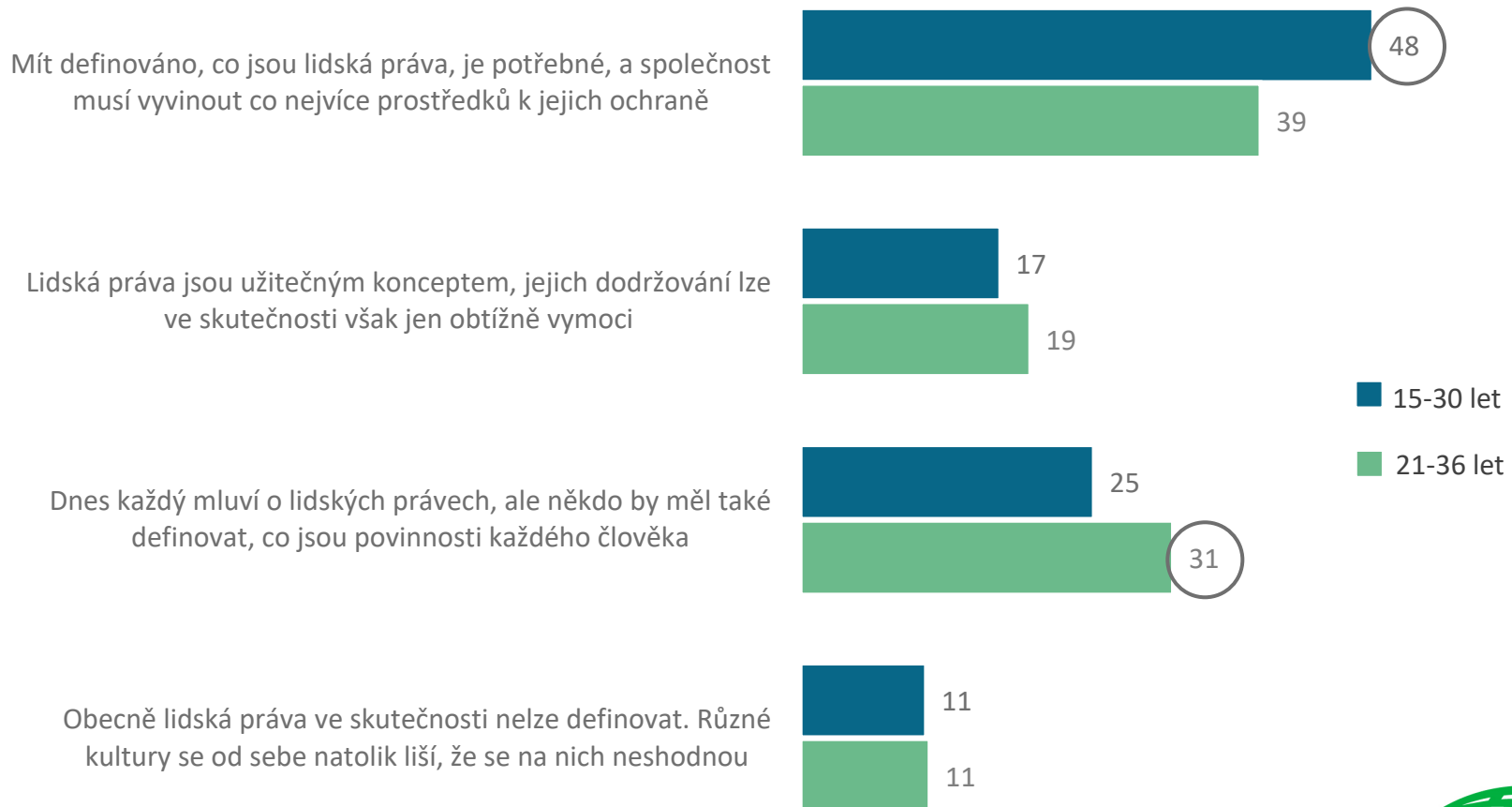
práva garantovaná Listinou základních práv a svobod

instituce pro ochranu lidských práv

postoj k lidským právům

M E D I A N

MEDIAN je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software.

Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

MEDIAN je členem odborných sdružení:

[SIMAR](#)

[ESOMAR](#)

[TGI Network](#)

American Marketing Association

kontakt

Mgr. Martina Veverková
Mgr. Monika Kyselá
Mgr. Ivan Cuker
martina.veverkova@median.cz
monika.kysela@median.cz
ivan.cuker@median.cz

MEDIAN, s. r. o.
Národních hrdinů 73
190 12 Praha 9
www.median.cz
225 301 111